

ZP.5551.2.2020

Egz. nr .....

**PLAN
OCHRONY ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO
I SYTUACJI KRYZYSOWYCH
GMINY ŁĘKI SZLACHECKIE**

**Uzgodniono:
Wojewódzki Konserwator
Zabytków w Łodzi**

ŁÓDZKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Aleksandra Stępień

**Szef Obrony Cywilnej
Powiatu Piotrkowskiego**

Szef Obrony Cywilnej Powiatu
Starosta Powiatu Piotrkowskiego

dr Piotr Wojtyśiak

**Opracował:
Wójt Gminy Łęki Szlacheckie**

WÓJT GMINY

mgr Piotr Łączny

Sporządził:

PODINSPEKTOR

Marcin Purzyński

**Gmina Łęki Szlacheckie
2020 rok**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Terminy i definicje	6
3. Podstawa prawna opracowania	7
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego	12
4.1. Ochrona zabytków w krajowych dokumentach strategicznych.....	12
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	15
5.1. Relacje gminnego planu ochrony zabytków z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)	15
5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy	17
5.2.1. Zarys historii obszaru gminy	19
5.2.2. Krajobraz kulturowy	21
5.2.3. Zabytki nieruchomości	23
5.2.4. Zabytki ruchome.....	32
5.2.5. Zabytki archeologiczne	33
6. Analiza szans i zagrożeń zabytków oraz sposoby ich ochrony w zależności od zagrożenia	35
6.1 Zapobieganie	35
6.2 Podwyższenie gotowości	36
6.3 Reagowanie	36
6.4 Zabezpieczenie	36
6.5 Ochrona zabytków ruchomych	36
7. Ochrona zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych w czasie pokoju - procedury postępowania.....	37
7.1 Pożar.....	37
7.2 Podtopienia i zalania.....	38
7.3 Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych.....	39
7.4 Zagrożenie środkami biologicznymi, chemicznymi i promieniotwórczymi	41
7.5 Katastrofa budowlana, techniczna, komunikacyjna lub zniszczeń obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej	43
7.6 Zagrożenie atakiem terrorystycznym.....	44
7.7 Akty wandalizmu	47
8. Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego	48
9. Ochrona zabytków w okresie w czasie podwyższonej gotowości.	49
10. Zadania w czasie działań wojennych.....	50
11. Logistyczne zabezpieczenie działań ochrony zabytków.	51
12. Wnioski z analizy rozmieszczenia i zagrożenia zabytków oraz sposoby ich ochrony.....	51
13. Organizacja łączności i alarmowania	52
14. Załączniki	54
14.1 Formularz strat w zabytkach.....	54
14.2 Arkusz aktualizacji.....	55
14.3 Tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków - obieg informacji	56
14.4 Wybrane załączniki do Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku.....	59
14.5 Mapa	65

1. Wprowadzenie

Zasób rzeczy nieruchomości i ruchomych wraz z wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, uznawany za godny ochrony prawnej dla dobra społeczeństwa i jego rozwoju oraz przekazania następnym pokoleniom z uwagi na zrozumiałe i akceptowalne wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne, mające znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawd i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej zostało zdefiniowanych jednym pojęciem dziedzictwa kulturowego.

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zostały ujęte gwarancje ochrony dziedzictwa kulturowego. Natomiast ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2020r. poz. 282) określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

Gminny Plan Ochrony Zabytków Gminy Łęki Szlacheckie na wypadek konfliktu zbrojnego opracowano dla określenia działań niezbędnych do sprawowania należytej opieki nad zabytkami na terenie gminy w najbliższym okresie. Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych polega na planowaniu, przygotowywaniu i realizacji przedsięwzięć zapobiegawczych, dokumentacyjnych, zabezpieczających, ratowniczych i konserwatorskich mających na celu ich uratowanie przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem. Działania realizowane są w ramach zadań ochronnych.

Plan ma określić swego rodzaju stan idealny, do którego należy dążyć w zakresie opieki nad zabytkami na wypadek konfliktu zbrojnego: wskazywać konieczne do wykonania zadania i sugerować sposoby ich realizacji poprzez określenie podstawowych założeń organizacyjnych, finansowych i ochronnych.

Gmina Łęki Szlacheckie położona jest w południowo-wschodniej części powiatu piotrkowskiego w odległości 26 km od Piotrkowa Trybunalskiego. Zajmuje obszar 10841 ha. Na jej terenie znajduje się 19 sołectw, w skład których wchodzi 47 miejscowości. Przez obszar gminy przepływa rzeka Luciąża o całkowitej długości 18 km, rzeka ta stanowi lewostronny dopływ Pilicy. Na terenie gminy znajduje się zbiornik retencyjny „Cieszanowice” – ok. 70% jego linii brzegowej leży na terenie gminy Łęki Szlacheckie, pozostała część zbiornika należy do gmin: Gorzkowice i Rozprza. Przez teren gminy przepływają jeszcze mniejsze ciek wodne Stobniczanka i Struga Zbyłowska. Poza wymienionymi ciekami wodnymi na terenie gminy znajduje się jeszcze zbiorniki wodne o powierzchni lustra od 1 ara do 5 ha. Gmina Łęki Szlacheckie jest położona z daleka od dużych ośrodków przemysłowych i aglomeracji miejskich. Gmina nie jest bogata w zasoby naturalne. Na terenie gminy występują kruszywa naturalne: piaski i żwiry w miejscowości Teklin. Złoża te są obecnie eksploatowane na podstawie udzielonej koncesji. Ponadto zewidencjonowano niewielkie złoża węgla brunatnego, ich wielkość nie pozwala jednak na ekonomicznie uzasadnione wydobycie.

Zabudowa miejscowości na terenie gminy jest typowo jednorodzinna i zagrodowa. Gmina jest pokryta siecią wodociągowa w 95%. Na teren gminy nie przewiduje się napływu ludności cywilnej przemieszczanej na podstawie planów ewakuacyjnych i rozśrodkowania. Przewiduje się jedynie 15% wzrost gęstości zaludnienia związany z napływem ludności opuszczającej aglomeracje miejskie, a które posiadają rodziny na terenie gminy. Ewakuacja ludności własnej z terenów zagrożonych może zwiększyć gęstość zaludnienia jedynie w miejscowościach, do których będą

się udawać. Ukształtowanie terenu gminy nie odbiega zasadniczo od krajobrazu środkowej polski, uznać go należy za teren czysto nizinny płaskowyżowy. Pokryty w około 30% lasami, głównie boru świeżego i suchego. Teren gminy pokryty jest całą siecią dróg jednakże ze względu na swój charakter są to drogi typowo lokalne.

Na obszarze gminy wyznaczono obszar objęty formami ochrony w ramach sieci Natura 2000 (Dyrektywa Siedliskowa), są to:

- Łąka w Bęczkowicach (fragment na obszarze Gminy), (kod obszaru PLH100004), specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa). Status obszaru: obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej.

Ponadto fragmenty gminy zlokalizowany w południowo – zachodniej jej części został włączony w granice OChK Doliny Widawki oraz w części wschodniej Otulina Sulejowskiego parku krajobrazowego podlegającym ochronie prawnej według Ustawy o Ochronie Przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r (Dz. U. z 2020 Poz. 55)., które są elementami systemu obszarów chronionych województwa, zgodnie z ustaleniami Planu Województwa. Do roślin chronionych, które występują na obszarze Łęka Szlacheckich możemy zaliczyć: zawilec wielokwiatowy, sasanę łąkową, grąźel żółty, pantofelki oraz cisy. Najpospolitsze zwierzęta chronione to: jeże, zające, dziki, jaskółki, wróble, jastrzębie, zaskrońce, ropuchy i padalce. Na terenie gminy znajduje się 45 użytków ekologicznych (w większości bagna, pastwiska) oraz pomniki przyrody.

2. Terminy i definicje

Podstawowe pojęcia związane z ochroną zabytków wynikające z Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- zabytek - nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową,
- zabytek nieruchomy - nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa j.w.
- zabytek ruchomy - rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa j.w.
- zabytki archeologiczne - zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałości egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy będący tym wytworem,
- historyczny zespół budowlany – powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi,
- historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny - przestrzenne założenie miejskie

lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg, historyczny zespół budowlany - powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcje, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi,

- krajobraz kulturowy - postrzegana przez ludzi przestrzeń zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka,
- otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków
- uznanie za pomnik historii
- utworzenie parków kulturowych
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

3. Podstawa prawna opracowania

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. - o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1446):

Zgodnie z artykułem 87 ww. Ustawy Wójt sporządza na okres 4 lat Gminny Plan Opieki nad Zabytkami. Plan należy uzgodnić z Szefem Obrony Cywilnej Powiatu po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Szczegółowe cele opracowania wymienione są w art. 87, ust. 2. cytowanej Ustawy:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych,

turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,

6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków; podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Art. 4 Ustawy określa działania podejmowane przez organy administracji publicznej polegające na: zapewnieniu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; zapobieganiu zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków; udaremnianiu niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków; przeciwdziałaniu kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę; kontroli stanu zachowania i przeznaczenia zabytków oraz na uwzględnianiu zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opiekę nad zabytkiem wskazuje art. 5 Ustawy.

Przedmiotowa opieka polega na naukowym badaniu i dokumentowaniu zabytku, prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczeniu i utrzymywaniu zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystaniu z zabytku w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości oraz na popularyzowaniu i upowszechnianiu wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Art. 6 Ustawy wskazuje co podlega opiece i ochronie:

1) zabytki nieruchome będące, w szczególności: krajobrazami kulturowymi, układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi, dziełami architektury i budownictwa, dziełami budownictwa obronnego, obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi, cmentarzami, parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni, miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

2) zabytki ruchome będące, w szczególności: dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje, numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami, wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego, materiałami bibliotecznymi, instrumentami muzycznymi, wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi, przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności: pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyskami, kurhanami, relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Poza wymienioną Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami istnieje szereg innych obowiązujących ustaw i aktów prawnych określających uregulowania dotyczące dziedzictwa kulturowego.

Przepisy prawne dotyczące ochrony i opieki nad zabytkami zawarte są w następujących aktach prawnych:

- Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokół o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego (Dz.U.1957.46.212 z dnia 1957.08.31)

Artykuł 3

Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się przygotować już w czasie pokoju opiekę nad dobrami kulturalnymi położonymi na ich własnym terytorium wobec dających się przewidzieć następstw konfliktu zbrojnego, podejmując w tym celu kroki, jakie uznają za stosowne.

- Konwencja z dnia 16 października 1972 r. w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. (Dz.U. z 1976r. Nr. 32, poz. 190).

zważywszy, że uszkodzenie lub unicestwienie jakiegokolwiek dobra należącego do dziedzictwa kulturalnego lub naturalnego stanowi nieodwracalne zubożenie dziedzictwa wszystkich narodów świata, zważywszy, że ochrona tego dziedzictwa na szczeblu krajowym jest często niedostateczna ze względu na skalę środków, jakich ona wymaga, i niewystarczalność zasobów gospodarczych, naukowych i technicznych kraju, na którego terytorium znajduje się dobro podlegające ochronie, przypominając, że akt konstytucyjny Organizacji przewiduje, iż będzie ona udzielała pomocy w pielęgnowaniu, rozwijaniu i rozpowszechnianiu wiedzy, czuwając nad zachowaniem ochrony światowego dziedzictwa oraz zalecając zainteresowanym narodom zawieranie odpowiednich konwencji międzynarodowych, zważywszy, że istniejące międzynarodowe konwencje, zalecenia i rezolucje dotyczące ochrony dóbr kulturalnych i naturalnych potwierdzają znaczenie, jakie ma dla wszystkich narodów świata zachowanie tych unikalnych i niezastąpionych dóbr bez względu na to, którego narodu są one własnością

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), która stanowi fundament systemu ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce: „Rzeczpospolita Polska [...] strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5), [...] stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju (art. 6. ust. 1) oraz że każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa (art. 86)”.

- Ustawie o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 713) zgodnie z art. 7 ust.1: Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

- Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1541)

- Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293), która precyzuje co powinno być uwzględniane podczas sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego, a mianowicie „wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej”. W studium uwzględniać należy uwarunkowania wynikające

ze: [...] „stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej” w myśl art.10 Ustawy.

Ponadto studium oraz plany zagospodarowania przestrzennego winny określać [...] „obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk, obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej”.

- **Ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami** (Dz. U. z 2020 r., poz. 65), która precyzuje cele publiczne (art.6), wśród których znajduje się „opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”, art. 13 ustawy: „sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków”.

- **Ustawie z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody** (Dz. U. z 2020 r., poz. 55), która określa art. 83 ust. 2 mówiący, iż zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków wydaje wojewódzki konserwator zabytków; dotyczy to również drzew owocowych (ust. 6 pkt. 2); art. 86 ust. 1 pkt. 3, który precyzuje, iż nie pobiera się opłat za usunięcie drzew, ale tylko wtedy, gdy „usunięcie jest związane z odnową i pielęgnacją drzew rosnących na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków”.

Pojęcie „wartości historycznych”, „kulturowych” określa się w ustawie jako jeden z ważnych czynników przy tworzeniu parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, ustanawianiu pomników przyrody i innych czynnościach.

- **Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.), w której kilkakrotnie występują pojęcia związane z ochroną zabytków. Przywołane one są w następujących kontekstach:

Art. 238. [Zakres przedmiotowy przeglądu ekologicznego instalacji zakwalifikowanych jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko]

Przegląd ekologiczny instalacji, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, powinien zawierać:

1) opis obejmujący:

- a) rodzaj, wielkość i usytuowanie instalacji wraz z informacją o jej stanie technicznym,
- b) powierzchnię zajmowanego terenu lub obiektu budowlanego,
- c) rodzaj technologii,
- d) istniejące w sąsiedztwie lub bezpośrednim zasięgu oddziaływania instalacji obiekty mieszkalne i użyteczności publicznej,
- e) istniejące w sąsiedztwie lub bezpośrednim zasięgu oddziaływania instalacji zabytki chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

Art. 400a. [Zakres finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej]

26) działania związane z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

- **Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (Dz. U. z 2020 r., poz. 1333), traktuje zabytki w sposób szczególny, podkreślając w art. 5 ust. 1 pkt. 7, iż obiekt budowlany należy projektować i budować, zapewniając: „ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską”. W art. 29, 30, 31, 39 wymienione są rodzaje czynności w procesie budowlanym, również w kontekście obiektów wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze wpisanym do rejestru zabytków, obiektów i obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (art. 9, art. 29, art. 39 ust. 3, art. 67 ust. 3).

- **Ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach** (Dz. U. z 2020 r., poz. 902 z późn. zm.), która określa podstawowe ramy i zasady funkcjonowania polskich muzeów.

- **Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach** (Dz. U. z 2019 r. poz. 1479 z późn. zm.), mówi że zbiory bibliotek mające wyjątkową wartość i znaczenie dla dziedzictwa narodowego stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego.

- **Ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej** (Dz. U. z 2020 r., poz. 194). Ustawa wymienia sprawowanie opieki nad zabytkami jako jedno z podstawowych zadań instytucji kultury.

- **Rozporządzenie ministra kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2004poz. 212 nr 2153)** Organizacja i sposób ochrony zabytków, na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, planuje się w jednostkach organizacyjnych posiadających zabytki oraz na poszczególnych stopniach administracji, ujmując stan zasobu podlegającego ochronie, zagrożenia, zamiar działania, sposób realizacji, niezbędne siły i środki oraz czas i koszty wykonania w sporządzanych w tym celu następujących dokumentach. obowiązek sporządzenia gminnego planie ochrony zabytków

Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (Dz.U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. z 1993 r. nr 91, poz. 421).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002r., nr 96, poz. 850) .

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz.U. z 2004 r. nr 181, poz. 1872 ze zm.).

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego

Warunkiem realizacji Planu Opieki nad Zabytkami Gminy Łęki Szlacheckie na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych jest jego spójność z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego oraz brak sprzeczności z lokalnym interesem ochrony dziedzictwa kulturowego.

4.1. Ochrona zabytków w krajowych dokumentach strategicznych.

Plan Opieki nad Zabytkami Gminy Łęki Szlacheckie powinien funkcjonować w powiązaniu z dokumentami programowymi opracowanymi na poziomie kraju. Należą do nich:

- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2018 - 2021 wraz z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2021,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2021,
- Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019 - 2022.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020 wraz z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2021 stanowią całość i na szczeblu krajowym są zasadniczymi dokumentami strategicznymi w odniesieniu do ochrony dziedzictwa kulturowego.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury jest pierwszoplanowym dokumentem na poziomie rządowym określającym zasady prowadzenia polityki państwa w zakresie dziedzictwa kultury, a także polityki kulturalnej w warunkach rynkowych. Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 zakłada „zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów”.

Realizacja założeń zawartych we strategii ma wzmocnić infrastrukturę kulturalną i zwiększyć szanse na dostęp do kultury. Determinantą poprawy uczestnictwa w kulturze jest wyrównywanie dysproporcji rozwojowej pomiędzy województwami w Polsce oraz pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi. Realizacja tego celu współokreśla szanse na zmniejszenie dużych dysproporcji kulturowych, jakie istnieją obecnie pomiędzy regionami.

Celem strategicznym zawartym w dokumencie jest:

- zrównoważony rozwój i wspieranie kultury w regionach,
- intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego,
- kompleksowa poprawa stanu.

Cel strategiczny ma zostać osiągnięty poprzez realizację celów cząstkowych:

- wzrost efektywności zarządzania sferą kultury,

- wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury,
- zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury,
- wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury,
- poprawa warunków działalności artystycznej, efektywna promocja twórczości,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków,
- zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.

Strategia podkreśla rangę regionów nie tylko jako ważnych jednostek podziału terytorialnego kraju, ale także miejsc gdzie zaangażowanie samorządu województwa przy wsparciu posiadanych instrumentów finansowych może mieć bardzo realny wpływ na poziom realizacji polityki państwa w zakresie kultury.

W dniu 14 czerwca 2005 roku, uchwalone zostało przez Radę Ministrów **Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020**, jako dokument stanowiący uzupełnienie i wydłużenie okresu ważności pierwszej Strategii.

Strategia Rozwoju Kraju 2020, która jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Dokument ten stanowi odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Strategia określa Polskę jako kraj, który posiada bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, będące jednym z głównych elementów wpływających na korzystny wizerunek kraju w Europie i w świecie oraz atutem w procesie definiowania miejsca i pozycji Polski w Unii Europejskiej. Osiągnięcia polskich twórców są ważnym czynnikiem promocji pozytywnego obrazu Polski w świecie, a walory naszych zabytków znacznie podnoszą atrakcyjność turystyczną kraju. Kultura polska jest także jednym z czynników rozwoju społeczno-gospodarczego, służącym budowie społeczeństwa innowacyjnego, kreatywnego i tolerancyjnego.

Zasoby dziedzictwa kulturowego, bogactwo zasobów ludzkich, kulturowych i przyrodniczych, znajdujące się na terenach gmin w tym Gminy Łęki Szlacheckie mogą przyczynić się do kreowania korzystnego wizerunku kraju w Europie, jak również definiowania pozycji Polski w Unii Europejskiej. W cel osiągnięcia założeń Strategii określono cele priorytetowe:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, poprzez m. in. inwestycje pro środowiskowe takie jak m.in. ochrona zabytkowych zespołów zieleni,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.

Warunkiem wzrostu gospodarczego i podniesienia poziomu życia mieszkańców jest budowa, rozbudowa, bądź modernizacja niezbędnej infrastruktury warunkującej prowadzenie konkurencyjnej działalności przez przedsiębiorców oraz osiągnięcie przez obywateli europejskiego poziomu cywilizacyjnego.

- Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości – poprzez m.in. wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw realizowane stabilnością zasad prowadzenia działalności gospodarczej i elastycznymi mechanizmami płacowymi, co w efekcie przyspieszy wzrost gospodarczy, stabilność pieniądza oraz wysokie tempo inwestycji.
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.

Realizacja tego celu wymaga otwartej, przejrzystej i nastawionej na współpracę administracji

państwowej, jak również uproszczenie procedur administracyjnych, wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych, organizacji samorządowych. Zwiększenie bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego będzie realizowane poprzez zapobieganie i zmniejszenie przestępczości, zagrożenia terrorystycznego, zapobiegania i łagodzenia skutków katastrof naturalnych, technologicznych.

- Rozwój obszarów wiejskich – m.in. poprzez rozwój pozarolniczej aktywności gospodarczej, wspieranie i modernizację przetwórstwa rolno-spożywczego, wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych, poprawę infrastruktury technicznej i społecznej.
- Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

Zakłada się wzrost konkurencyjności wszystkich regionów z dążeniem do wyrównywania szans rozwojowych województw.

W Uzupełnieniu Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020, rozszerzono cele strategii, wprowadzono system jej realizacji, monitorowania i ewaluacji. Jednym z proponowanych kierunków działań jest ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez kompleksową rewaloryzację zabytków oraz obiektów przemysłowych i powojkowych, ich adaptacje na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne, a także inne cele społeczne, zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości, tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych, budowa i rozbudowa sieci informatycznych w celu promocji potencjału kulturowego regionów, inwentaryzacja i digitalizacja zabytków dziedzictwa ruchomego i nieruchomego oraz ich promocja.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 roku normujący główne założenia polityki państwa w zakresie zapewnienia ładu przestrzennego Polski, jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju.

W dokumencie:

- przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

Zgodnie z Koncepcją, celem strategicznym państwa w zakresie zagospodarowania przestrzennego jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanego potencjału gospodarczego do zapewnienia konkurencyjności, wzrostu zatrudnienia, a także poprawy sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w dłuższej perspektywie czasu. Koncepcja definiuje zasady i działania, których realizacja zapobiegać będzie powstawaniu konfliktów w zakresie zagospodarowania przestrzennego i zapewni odpowiedni poziom bezpieczeństwa co jest ważne z punktu widzenia ochrony dziedzictwa kulturowego, głównie zabytków nieruchomych.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Dokument rządowy, który w sposób systematyczny podejmuje problematykę budowy wzajemnego zaufania między obywatelami oraz między obywatelami, a państwem i jego instytucjami. Uchwałą o jej przyjęciu Rada Ministrów podjęła 26 marca 2013 r. Prace nad opracowaniem dokumentu trwały pod kierunkiem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

od 2009 r. W strategii zapisano, iż dziedzictwo kulturowe jest nie tylko przedmiotem ochrony, ale także dobrem narodowym, które może i powinno być wykorzystywane do obecnego i przyszłego rozwoju kraju. Wśród dziedzictwa kulturowego strategia wymienia nie tylko dobra materialne w zakresie kultury, ale także wartości artystyczne i poznawcze stanowiące naszą tożsamość narodową i świadectwo historii Polski.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Dokumentami odnoszącymi się do zagadnień dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym są: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łęki Szlacheckie, Strategia Rozwoju Gminy Łęki Szlacheckie na lata 2015 – 2023.

5.1. Relacje gminnego planu ochrony zabytków z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łęki Szlacheckie jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Jest ono wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy. Głównym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy wpisanej w politykę przestrzenną państwa oraz ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium ma za zadanie także sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy, a jednocześnie posiadać będzie charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Określona w studium polityka przestrzenna jest zgodna z zasadami ustanowionymi przepisami prawa i uwzględnia w zagospodarowaniu gminy:

- dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu,
- stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony,
- walory krajobrazowe, stan środowiska przyrodniczego oraz wymagania jego ochrony,
- warunki i jakość życia, ochronę zdrowia oraz bezpieczeństwo ludności i mienia,
- potrzeby i możliwości rozwoju gminy, stan prawny gruntów,
- występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie odrębnych przepisów,
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagania dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łęki Szlacheckie uchwalone Uchwałą Rady Gminy nr XXXV/217/02 z dnia 9 października 2002r.

zawiera zapisy dotyczące walorów kulturowych regionu. Podstawowe kierunki rozwoju wynikające z uwarunkowań środowiska przyrodniczego to:

- dążenie do poprawy ładu przestrzennego na drodze sukcesywnego wdrażania opracowań m.p.z.p.
- ochrona i optymalne wykorzystanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego
- ochrona i modernizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz realizacja programów dolesienia
- zachowanie terenów otwartych wyłączonych z zabudowy kubaturowej i w miarę możliwości wyłączonych z lokalizacji urządzeń infrastruktury technicznej
- rozwój obszarów rekreacji weekendowej i pobytovej oraz rozwój budownictwa letniskowego na atrakcyjnych obszarach gminy
- wdrożenie procedur przygotowania obszarów stanowiących potencjalną ofertę gminy dla pozyskania inwestorów realizujących oczekiwane i niezbędne dla pozyskania inwestorów realizujących oczekiwane i niezbędne dla zezwoju gminy inwestycyjne przedsięwzięcia
- tworzenie wewnętrznych, organizacyjnych i programowych podstaw dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego
- modernizacja układu komunikacji kołowej oraz zachowanie rezerw pod rozwój sieci komunikacyjnej
- realizacja ścieżek rowerowych na obrzeżach komunikacji kołowej oraz ścieżek rowerowych-rekreacyjnych, łączących atrakcyjne obszary gminy
- zachowanie do wykorzystania w okresie kierunkowym zasobów surowcowych
- tworzenie organizacyjnych i programowych podstaw dla rozwoju usług i działalności gospodarczej
- dbałość o higienę i estetykę miejsc zamieszkiwania, pracy i wypoczynku

Zapisy w studium przekładają się na planowane działania zmierzające do ochrony dziedzictwa kulturowego. Zabiegi pielęgnacyjne zabytkowych parków mają na celu eksponowanie walorów parków a także przeciwdziałanie ich niszczeniu. Objęcie właściwą opieką i pielęgnacją parków zabytkowych będzie skutkowało zainteresowaniem wycieczek szkolnych, turystycznych.

Ponadto należy podkreślić występowanie na terenie gminy obszarów chronionych, które posłużą rozwojowi turystyki i rekreacji.

Niewątpliwym walorem naszej gminy jest występowanie obiektów zabytkowych. Niestety z powodu braku remontu lub bieżącej pielęgnacji często ulegają niszczeniu, a nawet ruinie.

Strategia Rozwoju Gminy Łęki Szlacheckie na lata 2015 – 2023

Poddaje analizie środowisko przyrodnicze oraz kulturę i zabytki wskazując szanse na rozwój i popularyzację tych aspektów, jak i zagrożenia wynikające z występujących uwarunkowań. Wśród szans wlicza się: zaplanowane inwestycje proekologiczne, możliwość wykorzystania środków finansowych z Unii Europejskiej, natomiast zagrożenia wynikają z: słabych zabezpieczeń elementów środowiska przed ich degradacją, wolno kształtowanej świadomości ekologicznej społeczeństwa, brak możliwości efektywnego wykorzystania dużej liczby zabytków z powodu braku funduszy na ich odnowienie, adaptację i utrzymanie.

Misją rozwoju Gminy Łęki Szlacheckie jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców i wspieranie zrównoważonego rozwoju w oparciu o posiadane zasoby oraz poprzez doskonalenie infrastruktury technicznej, poszerzanie oferty i jakości usług publicznych oraz dbałość o środowisko naturalne.

Według Strategii wizja rozwoju Gminy Łęki Szlacheckie stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2023 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza Gmina Łęki Szlacheckie. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

W Strategii wyróżnia się następującą hierarchię celów:

- misja strategii stanowi cel nadrzędny, do którego dąży gmina projektując działania rozwojowe,
- cele strategiczne, wskazujące najważniejsze obszary, których wsparcie jest konieczne dla przyśpieszenia rozwoju gminy,
- cele operacyjne, które uszczegóławiają cele strategiczne i zawierają propozycje kierunków działań, koniecznych dla osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Konsekwentne dążenie do osiągania celów strategicznych i operacyjnych będzie przybliżało gminę Łęki Szlacheckie do wyznaczonej misji.

5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Łęki Szlacheckie prowadzi Wójt Gminy. Jest to zbiór kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Gminna ewidencja zabytków stanowi element powiązanego systemu informacji o zabytkach. Karty adresowe zabytków zawierają m.in. rodzaj zabytku, jego nazwę, lokalizację, zdjęcia. Ewidencja jest prowadzona zgodnie z Zarządzeniem Wójta Gminy Łęki Szlacheckie nr 83/2015 z dnia 2 grudnia 2015. Obiekty prezentują zróżnicowany stan zachowania. W najlepszym stanie znajdują się obiekty będące własnością kościoła.

Inwentaryzacja zabytków z terenu Gminy Łęki Szlacheckie pozwoliła na określenie stanu zabytków oraz konieczność ich renowacji lub pielęgnacji w celu uniknięcia całkowitej dewastacji, a co za tym idzie zaprzepaszczenia spuścizny dziejowej.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1446) zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych. Udokumentowane zasoby środowiska kulturowego stanowią podstawę do rozwoju gminy Łęki Szlacheckie.

Podstawowe cele kształtowania tego środowiska stanowią:

- wzmocnienie istniejących walorów oraz tworzenie nowych wartości na terenie całej gminy,
- rozwój zagospodarowania przestrzeni gminy w nawiązaniu do elementów środowiska kulturowego.

Przyjęto, iż zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków obejmują:

- pełne respektowanie zasad ochrony dla obiektów objętych ochroną na mocy przepisów odrębnych wraz z uwzględnieniem wpływu tych obiektów na sposób zagospodarowania terenów, w których są zlokalizowane lub terenów w ich sąsiedztwie,
- wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej wraz z ustaleniem zakresu działań dla terenów wchodzących w ich skład.

Na terenie Gminy Łęki Szlacheckie znajdują się nieliczne obiekty kultury materialnej. Gmina Łęki Szlacheckie reprezentuje indywidualny krajobraz o walorach historycznych, kulturowych, wartościach krajobrazowych i krajoznawczych. Istnienie dworów, ich pozostałości i związanych z nimi folwarków oraz układów komponowanej zieleni w postaci parków pozostawiło trwałe

do dziś ślad na terenach objętych granicami administracyjnymi współczesnej gminy.

Parki znajdujące się na terenie gminy Łęki Szlacheckie odgrywają znaczną rolę oddziałując korzystnie na środowisko przyrodnicze. Większość z nich reprezentuje duże wartości dla lokalnej okolicy. Układy kompozycyjno-przestrzenne parków podnoszą wygląd krajobrazu gminy stanowiąc niejednokrotnie piękną oazę wysokiej zieleni. Aleje: grabowe i grabowo-lipowe (wsie Łęki Szlacheckie, Trzepnica), kasztanowe (wieś Dobrenice) wzbogacają piękno krajobrazu, poprawiają warunki klimatyczne okolicy, stanowią miejsca łęgowe dla ptactwa i drobnej zwierzyny. Obecnie na terenie gminy znajdują się trzy parki wszystkie wpisane do ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków. Parki dawniej dobrze wkomponowane w krajobraz, obecnie są zaniedbane, jest to skutek:

- braku odpowiedniej ochrony i opieki,
- niekontrolowanego wycinania drzew czy przegradzania zabytkowych parków prowadzące do zniszczenia ich struktury przestrzennej
- budowania na ich terenie lub w bezpośrednim sąsiedztwie nowych budynków mieszkalnych lub gospodarczych.

Parki zabytkowe są generalnie w złym stanie: park w miejscowości Dobrenice jest zniszczony, w Trzepnicy zaniedbany, w Łękach Szlacheckich mocno przekształcony. Do dziś zachowały się także niektóre elementy kompozycji wielko - przestrzennych takie jak aleje, pełniące funkcje naprowadzającej (np. w Trzepnicy). Aleje te stanowiły ważny element dawnego krajobrazu, podkreślając rangę założenia i ułatwiając orientację. Niestety obecnie stary drzewostan jest bardzo często usuwany przez co aleje ulegają dekompozycji a nowe nasadzenia nie są prowadzone w sposób planowy.

Walory wynikające z zabytkowych obiektów technicznych praktycznie zanikły. Młyn z Kuźnicy Żerechowskiej został przeniesiony do Skansenu Rzeki Pilicy w Tomaszowie Mazowieckim. Jedynie w miejscowości Cieśle zachowały się pojedyncze elementy konstrukcyjne młyna. W Łękach Szlacheckich znajduje się budynek dawnej kuźni, obiekt należy do prywatnego właściciela i jest w złym stanie technicznym. W Trzepnicy także zachowała się kuźnia, która obecnie stanowi zaplecze miejscowego gospodarstwa rybackiego. Oprócz kuźni ze starej zabudowy dworskiej przetrwała jeszcze stodoła obecnie własność prywatna. Obiekt został częściowo rozebrany pozostała część użytkowana jest jako magazyn. Całość w złym stanie technicznym.

Ważną do dziś rolę pełnią obiekty architektury sakralnej. Kościół parafialny znajdujący się Bęczkowicach. Kościół budowany w latach 1906-12 w stylu neogotyckim („gotyk wiślano bałtycki”), położony jest we wschodniej części wsi. Murowany, z cegły, o kamiennym cokole i dachami okrytymi cynkową blachą, o zwartej bryle w układzie bazylikowym wyraźnie dominuje nad najbliższą okolicą.

Kapliczki i krzyże przydrożne to stały element krajobrazu wsi polskiej, znajdują się one bardzo często na skrzyżowaniach dróg w miejscach istotnych dla społeczności lokalnej. Kapliczki przypominają o ważnych wydarzeniach z przeszłości oraz stanowią miejsce kultu religijnego. Fundatorami mogły być całe wsie ale też bardzo często pojedynczy gospodarze pragnący oddać w opiekę opatrności swoją rodzinę lub oddać dziękczynienie za okazane łaski. Spośród szeregu kapliczek występujących na terenie gminy wymienić należy, znajdujące się w dobrym stanie i wymagające bieżących remontów kapliczki położone w miejscowościach Cieśle, Bęczkowice, Dobrenice oraz w Trzepnicy.

Wymienione wyżej elementy – zabudowania dworskie, folwarczne oraz związana z nimi organizacja dróg i zieleni ozdobnej stanowią o specyfice tego terenu i są walorem w skali regionu.

Ważną jednostką w zakresie upowszechniania kultury na terenie gminy jest Gminna Biblioteka w Łękach Szlacheckich oraz jej filia w Trzepnicy. Księgozbiór obu bibliotek liczy 14,1 tys. woluminów, a korzysta z nich 430 mieszkańców (stan na 2014 rok). Zaangażowane w rozwój

lokalnej społeczności oraz upowszechnianie kultury są również działające na terenie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie „Tomawa, Żerechowa i Okolice – Nasza Mała Ojczyzna”, Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Trzepnica Oraz Okolic, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łęki Szlacheckie, Koła Gospodyń Wiejskich oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Stowarzyszenie działają także w zakresie podtrzymywania lokalnych tradycji. „Moja gmina i miejscowość wczoraj i dziś” to program Stowarzyszenia Rozwoju i Promocji Wsi Trzepnica Oraz Okolic skierowany do wszystkich mieszkańców aby pokazać jak mieszkali, żyli przodkowie w ubiegłym wieku. Gminne KGW organizuje działania promujące dawne tradycje jak np. kiszenie kapusty czy promocje lokalnych tradycji kulinarnych.

W gminie nie istnieje gminny ośrodek kultury, który mógłby przejąć funkcje koordynatora i organizatora wydarzeń kulturalnych. Jak wykazało badanie ankietowe, przedstawione w ramach prac na Strategia Rozwoju Gminy Łęki Szlacheckie, wielu mieszkańców uważa, iż na terenie gminy powinno być organizowanych więcej wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych. Ośrodek kultury to z jednej strony przestrzeń na oddolne inicjatywy – koło gospodyń, zajęcia artystyczne, możliwość wynajmu ośrodka na imprezy okolicznościowe, ale również instytucja, która może kreować wydarzenia na terenie gminy.

Charakterystyczną cechą gminy Łęki Szlacheckie jest jej rolniczy charakter. W związku z tym pierwotne i podstawowe zagrożenia środowiska kulturowego związane są z rozwojem zabudowy zagrodowej i obecnym wzrostem intensywności działań mających na celu zwiększenie produkcji rolnej. Rozwój gospodarczy gminy spowodował ponadto pojawienie się nowych zagrożeń związanych z przemysłem, rozbudową infrastruktury technicznej, a przede wszystkim z nową zabudową mieszkaniową pozbawioną cech charakterystycznych dla tradycyjnego krajobrazu gminy. Najistotniejszym problemem do rozwiązania, w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, jest uniknięcie i złagodzenie konfliktów między planowanym rozwojem gospodarczym, a koniecznością ochrony spuścizny historycznej.

Negatywnym zjawiskiem jest słabe powiązanie obszarów o walorach przyrodniczych i kulturowych siecią szlaków turystycznych głównie w kierunku Piotrkowa Trybunalskiego i Radomska.

5.2.1. Zarys historii obszaru gminy

Gmina Łęki Szlacheckie (pow. piotrkowski, woj. łódzkie) to gmina wiejska. Siedziba władz gminy znajduje się w miejscowości Łęki Szlacheckie. Pierwsza wzmianka o Łękach Szlacheckich pochodzi z 1312 roku i znajduje się w dokumencie dotyczącym dostawy koni bojowych dla Władysława Łokietka. Dokładne pochodzenie nazwy miejscowości nie jest znane. Obszar na którym funkcjonuje obecnie Gmina Łęki Szlacheckie to historyczna Ziemia Sieradzka. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku obszar ten należał do Gminy Ręčno, pow. piotrkowski w województwie łódzkim.

Dobra Łęki Szlacheckie, w skład których wchodziły folwarki Łęki i Ignaców oraz wsie; Łęki Szlacheckie, Ignaców, Felicyanów, os. Anielów – stanowiły podobnie jak Ręčno własność opactwa Norbertynów w Witowie – do XIX w. Znaczenie miejscowości wzrosło ogromnie w wieku XVI, gdy obok hodowli koni niektórzy mieszkańcy wykonywali zawody rzemieślnicze jak kowalstwo, kołodziejstwo i siodlarstwo. Z zapisów wynika, iż w tym czasie wysłano wiele koni poprzez Wieluń do Niemiec i Czech. Po 1684r. dostarczano także konie dla uformowanej stacji pocztowej w Piotrkowie Trybunalskim. Znany jest udział niektórych mieszkańców w powstaniach narodowych, głównie styczniowym, za co zostali wywiezieni na Sybir. Na początku XIX w. Folwark Łęki Szlacheckie posiadający 650 mórg ziemi należy do Juliana Malczewskiego. W roku

1816 Łęki Szlacheckie zostają kupione przez Antoniego Kulikowskiego, a drogą spadku odziedziczył je syn Onufry. W tej rodzinie dobra pozostały do 1872r., gdy córka Onufrego Felicja wychodzi za mąż za Kajetana Podczaskiego, wnosząc w posagu Łęki Szlacheckie. Jak podaje Jerzy Kukulski w swej książce „Przemiany na wsi powiatu piotrkowskiego latach 1793-1918” w roku 1898 w powiecie piotrkowskim istniało wiele szkół elementarnych, w naszej gminie były to miejscowości:

Dorszyn – szkoła elementarna założona w 1830r., w roku 1898 pracował tutaj jeden nauczyciel, uczęszczało 37 uczniów pochodzenia wiejskiego, wyznania katolickiego. Do tegoż roku uczyło się tutaj 1155 uczniów.

Podstole – szkoła elementarna założona w roku 1867, w roku 1898 zatrudniony był tutaj jeden nauczyciel, uczęszczało 52 uczniów pochodzenia wiejskiego wyznania katolickiego i do tegoż roku szkoła ta wykształciła 1593 uczniów.

Żerechowa – szkoła elementarna założona w 1872r., w roku 1898 nie funkcjonowała, jednakże zdołała wykształcić 907 uczniów.

Wiadomo, że przed powstaniem styczniowym właścicielem majątku był dziedzic Węgleński - szwagier Marii Konopnickiej. Jednakże w obawie przed carskimi represjami, które spotykały polską szlachtę za udział w walce o niepodległość Polski lub pomoc powstańcom, dziedzic wyemigrował do Niemiec. Uciekając podpalił dwór, który jednak uratowano przed doszczętnym zniszczeniem. Pozostała w nim aż do śmierci Jadwiga Węglińska, którą pochowano na pobliskim cmentarzu w Ręcznie. Odtąd posiadłość staje się własnością rządu rosyjskiego.

Ciekawostka: W dworku w Łękach Szlacheckich, w czasie gdy jego właścicielem był dziedzic Węgliński przebywał ojciec Marii Konopnickiej po przejściu na emeryturę. W tej miejscowości zmarł i został pochowany. W roku 1878, pod datą 5 kwietnia „Kurier Warszawski” podaje:

„Śp. Józef Wasiłowski, były radca prokuraturii w Królestwie Polskim, ostatnio emeryt, kawaler orderów, zmarł przeżywszy lat 65, w dniu 26 marca 1878r. Życie zakończył w dobrach Łęki Szlacheckie w Piotrkowskim, gdzie został pochowany obok swojej córki.”

Można zatem wnioskować, iż Maria Konopnicka przyjeżdżała do Łęk Szlacheckich do siostry i ojca. Przeglądając książkę J. Kukulskiego "Przemiany na wsi powiatu piotrkowskiego w latach 1793-1918" trafiamy na dane nt. Okręgowych Sądów Gminnych w powiecie piotrkowskim w latach 1876-1915. Możemy odnaleźć tutaj informacje o sądzie w Łękach Szlacheckich, ustanowionym w latach 1900-1915, gdzie urząd sędziowski pełnił Stanisław Jaszowski. On to właśnie kupił od rządu rosyjskiego posiadłość Łęki Szlacheckie.

Znaczącym jak na owe czasy przedsięwzięciem Jaszowskiego było otwarcie czteroklasowej szkoły w Łękach Szlacheckich. Jednakże Jaszowski ze względu na charakter swojej pracy mało przebywał na terenie swojej posiadłości, co przyczyniło się do zadłużenia majątku i jego licytacji.

Odtąd właścicielem staje się Jakub Szpilfogieli (Żyd z pochodzenia), u którego to Jaszowski miał najwięcej długów. Szpilfogieli spłacił wszystkich dłużników i wykupił na własność cały majątek. Nowy gospodarz z wykształcenia był inżynierem rolnictwa a jego żona – lekarzem medycyny. Wykształcenie nowych właścicieli oraz ich działalność społeczna wprowadziła do wsi Łęki Szlacheckie wiele zmian, przede wszystkim kulturę i oświatę. Szpilfogieli, jako inżynier rolnictwa zasadził piękny ogród drzew owocowych i krzewów ozdobnych. Namawiał chłopów, aby każdy dla swojego dziecka zasadził drzewko owocowe, by każdy dbał o wygląd swojego gospodarstwa. Lubił porządek i zależało mu na tym, aby cała wieś wyglądała ładnie. Żona Jakuba Szpilfogla zajmowała się propagowaniem oświaty medycznej. Uczyła ziołolecznictwa, organizowała spotkania dla młodych matek, by udzielać im porad dotyczących pielęgnowania i opieki nad dziećmi. Łęki Szlacheckie zawdzięczają Szpilfoglowi bitą drogę do Gorzkowic gdyż wcześniej była ona piaszczysta i trudno przejezdna – żelazne wozy grzęzły w trakcie przewozu warzyw i owoców na sprzedaż. Szpilfogieli zwołał zebranie, zwerbował mieszkańców wsi do pomocy a sam pokrył

koszty budowy drogi. Również gdy w 1928 r. budynek gminy w Ręcznie się zawalił, dziedzic zaoferował swoją pomoc – przewiózł „gminę” do Łęk Szlacheckich. Później kupił plac i pokrył koszty budowy drewnianego budynku, w którym od 1930r mieścił się Urząd oraz czteroklasowa szkoła (obecny Dom Nauczyciela). W czasie II wojny światowej majątek przechodzi w zarząd Niemców. W tym czasie powstał na tym obszarze jeden z batalionów 75. pułku piechoty Armii Krajowej. Mieszkańcy gminy również brali czynny udział w walkach z okupantem.

W 1946r. Łęki przechodzą na własność Skarbu Państwa i następuje ich parcelacja. Wtedy również zmienia się przeznaczenie dworku – od teraz będzie się tu mieścić Urząd Gminy, Posterunek Milicji, Poczta, Przedszkole, a obecnie – mieszkania komunalne.

Bogatą historię ma również oddalona o 7 km od Łęk Szlacheckich miejscowość Trzepnica. W pierwszej poł. XIX w. i początku XX w. wybudowano tutaj nowy dwór murowany, a w końcu wieku XX został on znacznie rozbudowany – jego wygląd zachował się do czasów dzisiejszych.

Właścicielami dworu w Trzepnicy w końcu XVIII w. byli bracia Bąkowscy. Po ich śmierci majątek ten odziedziczyły ich siostry. Ciała braci Bąkowskich spalono i pochowano w srebrnych urnach, które do dziś znajdują się na cmentarzu w Bęczkowicach.

W latach 70-tych XIX w. dwór przechodzi w ręce dziedzica Kamockiego.

W latach 1880-1890 następuje rozbudowa dworku. Dobudowano skrzydło i w tym czasie zasadzono drzewa w celu utworzenia parku. Około roku 1907 Trzepnicę nabywa Stanisław Pobóg Ruszkowski, słynny śpiewak operowy pochodzący z Petersburga. W 1912r dwór w Trzepnicy nabywa hrabia Jerzy Skarbek. Resztę majątku nabywa dziedzic Konarzewski, który zakłada tutaj stawy hodowlane karpia i pstrąga. W roku 1927 hrabia Jerzy Skarbek sparcelował cały swój majątek, a park wraz z dworkiem kupił sędzia hipoteczny Kunaszewski z Piotrkowa Trybunalskiego. Był on właścicielem do 1936r. Kolejnym właścicielem parku wraz z zabudowaniami do roku 1945 będzie Feliks Bolechowski. W roku 1954 dworek zostaje przekazany Wydziałowi Oświaty w Piotrkowie Tryb. i do niego przeniesiono Szkołę Podstawową.

W 1955r. utworzono w Trzepnicy Gromadzką Radę Narodową, która funkcjonowała do reorganizacji w roku 1973. Gmina Łęki Szlacheckie powstała w wyniku reformy administracyjnej z 1975 roku, kiedy to wprowadzona została ustawa z 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych. Nowo powstała gmina znalazła się w województwie piotrkowskim.

W wyniku kolejnej reformy ustrojowej z 1999 roku wprowadzonej Ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, zlikwidowane zostało województwo piotrkowskie, gmina Łęki Szlacheckie znalazła się w granicach powiatu piotrkowskiego, województwie łódzkim.

5.2.2. Krajobraz kulturowy

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w art. 3 pkt 14 definiuje pojęcie krajobrazu kulturowego jako „postrzegana przez ludzi przestrzeń zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka”. Oznacza to, że do krajobrazu kulturowego zaliczyć możemy ukształtowanie terenu, układy zieleni, a także założenia urbanistyczne i ruralistyczne. Jest to więc fragment przestrzeni geograficznej będący wynikiem przekształcenia krajobrazu naturalnego spowodowanego działalnością człowieka w ramach poszczególnych grup kulturowych. Krajobraz kulturowy zawiera w sobie elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji. Jest ukształtowany w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka. Krajobraz, w którym nadal czytelne są historyczna kompozycja, tradycyjny dla danego regionu pejzaż oraz walory

przyrodnicze, jest cennym elementem dziedzictwa i może być atutem gminy. Zachowany, historyczny układ przestrzenny miejscowości z jej zabudową i sposobami gospodarowania ziemią jest elementem dziedzictwa, stanowiąc świadectwo kształtowania otoczenia przez dawnych jej mieszkańców. Gmina Łęki Szlacheckie cechuje się indywidualnymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi potwierdzeniem czego jest objęcie terenu różnymi formami ochrony przyrody. Obszar gminy ma charakter krajobrazu rolniczego. Dziedzictwo kulturowe może stać się spoiwem społeczności lokalnej i istotnym czynnikiem wzrostu kapitału społecznego w gminie. Podstawową kategorią dziedzictwa materialnego są zabytki. Ścisły związek wartości zabytku z jego oryginalną materialną substancją sprawia, że zabytki należy traktować jako zasób nieodnawialny. Raz zniszczonego, uszkodzonego czy zdewastowanego zabytku nie da się odtworzyć i nie da się przywrócić jego utraconych wartości bazowych. W przypadku elementów dziedzictwa niematerialnego to nie materia jest nośnikiem ich wartości. Dlatego wartości historyczne, naukowe i artystyczne, które mają swoje źródło we właściwościach i częściach materialnych zabytku, nie są tak ważne, gdy mówimy o duchowych czy społecznych elementach dziedzictwa niematerialnego. Można jedynie stwierdzić, że kluczową cechą elementów tego rodzaju dziedzictwa jest ich żywotność, rozumiana jako ciągłe przekazywanie z pokolenia na pokolenie i stałe praktykowanie z autentycznej potrzeby depozytariuszy w oryginalnej funkcji społecznej tych elementów.

Teren Gminy obfituje w liczne prehistoryczne świadectwa kultury materialnej, wyodrębnione w ramach badań archeologicznych, których wykaz stanowi 127 kart.

Gmina Łęki Szlacheckie reprezentuje krajobraz o dużych walorach historycznych, kulturowych, wartościach krajobrazowych i krajoznawczych. Tereny Gminy mają bogatą historię, której pozostałościami są: układy przestrzenne miejscowości, rozmieszczenie dróg, budynki i ich architektura, a także tradycje kulturowe mieszkańców. Gmina Łęki Szlacheckie posiada bogate tradycje w zakresie działalności ruchu ludowego, organizacji społecznych i pracy kulturalno-oświatowej. Do niematerialnego dziedzictwa kulturowego zaliczamy w szczególności: tradycje i przekazy ustne, w tym język jako nośnik niematerialnego dziedzictwa kulturowego; sztuki widowiskowe i tradycje muzyczne; praktyki społeczno-kulturowe; wiedza i praktyki dotyczące przyrody i wszechświata; wiedza i umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym. Do cennych wartości niematerialnych należy zaliczyć także cały czas żywe przekazywanie lokalnych legend do których należą m.in.: O młynarzu z Borowca, Kowalu z Trzepnicy, skarbie z Dobrenic, Diabie Bąku.

Ważną do dziś rolę pełnią obiekty architektury sakralnej z nimi ściśle wiąże się historia gminy, należą do nich obiekty sakralne:

- PW Zesłania Ducha Świętego w Bęczkowicach,
- Kaplica na Pocieszanej Górze.

Ważnymi zabytkami sztuki sakralnej są licznie krzyże i kapliczki przydrożne występujące w poszczególnych sołectwach (Bęczkowice, Dobrenice Trzepnica, Tomawa) oraz XIX-wieczny cmentarz w Bęczkowicach.

Cennym obiektem zabytkowym na terenie gminy są dwory i zespoły dworskie w Trzepnicy i Łękach Szlacheckich. Dwory w Ogrodzonej i Dobrenicach nie zachowały się do naszych czasów. Zły stan parków zabytkowych dyktuje konieczność wprowadzenia właściwych form ochrony przyrody. Parki w Trzepnicy, Dobrenicach i Łękach Szlacheckich wymagają pielęgnacji.

Elementem krajobrazu kulturowego jest zachowane na terenie toponimy. Na obszarze gminy występują charakterystyczne nazwy małych obiektów wiejskich (pól, łąk, lasów, dołów, wzniesień, bagien, przysiółków, części miejscowości), które stanowią ważny element kulturowej identyfikacji i pamięci o dawnych mieszkańcach tego obszaru. Na terenie występują nazwy Nowy Młyn, Molina, Wypalenisko, Kacankowizna, Konik, Smugi, Zagrobla i wiele innych. Niewątpliwie

cennym elementem wyróżniającym są także tradycje kulinarne na które mają wpływ warunki naturalne czyli miejsce, gdzie żywność jest produkowana, a także sposób jej wytwarzania. Równie ważne są, przechodzące z pokolenia na pokolenie, przepisy, technologie oraz zwyczaje żywieniowe codzienne i świąteczne. Najważniejsze miejsce wśród tradycyjnych składników potraw zajmowały produkty zbożowe (mąki, kasze, otręby itp.), ważne miejsce w tradycyjnej kuchni zajmowały rośliny dziko rosnące a także miody i różnorodne wyroby alkoholowe.

Ochrona i opieka nad zabytkami w Gminie Łęki Szlacheckie nabiera znaczenia z uwagi na rosnącą świadomość zachowania tradycji, tożsamości i dziedzictwa kulturowego gminy.

5.2.3. Zabytki nieruchome

Tab. 1 Wykaz zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Łęki Szlacheckie

Lp	Miejscowość	Ulica	Nazwa	Określenie	Data	Uwagi
1.	Adamów	3	dom		1875-1940	
2.	Antonielów	38	dom		1875-1940	
3.	Bęczkowice	-	Cmentarz rzym.-kat.		1 połowa XIX w.	
4.	Bęczkowice	-	układ przestrzenny		przed 1484	
5.	Bęczkowice	4	dom		1875-1940	
6.	Bęczkowice	7	dom		1875-1940	
7.	Bęczkowice	41A	kościół parafia rzym.-kat.	p.w. św. Ducha	1910-1912	obiekt wpisany do rejestru zabytków
8.	Bęczkowice	obok plebanii	kapliczka rzym.-kat.	z figurą Pana Jezusa		
9.	Cieśle		obelisk			
10.	Cieśle		kapliczka rzym.-kat.			
11.	Cieśle		kapliczka rzym.-kat.			
12.	Dobrenice		park	dworski	XIX w.	obiekt wpisany do rejestru zabytków
13.	Dorszyn		kapliczka rzym.-kat.		?	
14.	Dorszyn	15	dom		1875-1940	
15.	Felicja	15	Dom		1875-1940	
16.	Felicja	17	Dom		1875-1940	
17.	Lesiopole –		Cmentarz		1 poł. XX	

	Las		ewangelicki		w.	
18.	Łęki Szlacheckie		Dwór	d. przedszkole	2 poł. XIX w.	
19.	Łęki Szlacheckie		Zespół dworski		XVIII-XIXw.	
20.	Łęki Szlacheckie		park	dworski	XVIIIw.	obiekt wpisany do rejestru zabytków
21.	Łęki Szlacheckie		kuźnia		1875-1940	
22.	Łęki Szlacheckie	19	dom		1875-1940	
23.	Ogrodzona	6	dom		1875-1940	
24.	Pocieszna Górka		Kaplica rzym.-kat.	Pw. MB Pocieszenia	1896 r.	
25.	Podstole	10	dom		1875-1940	
26.	Podstole	27	Budynek mieszkalno-gospodarczy		1875-1940	
27.	Tomawa	7	dom		1875-1940	
28.	Trzepnica		dom		1875-1940	
29.	Trzepnica	8	dwór		1822-1855	obiekt wpisany do rejestru zabytków
30.	Trzepnica	8	park	dworski	XVIII w.	obiekt wpisany do rejestru zabytków
31.	Trzepnica	8	Zespół dworski		XIX w.	
32.	Żerechowa	4	dom		1875-1940	
33.	Żerechowa	6	dom		1875-1940	
34.	Żerechowa	18	dom		1875-1940	
35.	Żerechowa		Kapliczka z XIX w.		1899	

Na terenie Gminy Łęki Szlacheckie znajdują się liczne obiekty kultury materialnej. W rejestrze zabytków nieruchomości województwa łódzkiego znajduje się:

- **kościół parafialny w Bęczkowicach nr rej.: 280 z dnia 1982-10-07**

Pochodzenie nazwy miejscowości Bęczkowice nie jest dokładnie znane. Na przestrzeni wieków występowała ona w różnych formach. Stanisław Kozierowski podaje, iż jej źródłem jest prawdopodobnie imię Bąchta lub Bąch, stąd Bączkowice (dziś Bęczkowice). W roku 1384 w jednym z dokumentów nazwa ta występuje w formie Banczkowice, w roku 1386 – Banczkowicz, a w 1398 – Banczkowice. Bęczkowice pojawiają się dopiero w 1400 r. W "Liber beneficiorum" prymasa Jana Łaskiego miejscowość tę określano raz mianem Banczkovicze, a w innym miejscu Banczkowycze. Parafia została erygowana w 1312 roku. Przy tak wielu formach zapisu nazwy tej miejscowości trudno jest dziś jednoznacznie ustalić pochodzenie jej nazwy. Bęczkowice od początku swych dziejów wchodziły w skład państwa polskiego jako część ziemi sieradzkiej, w XIII w. wchodziły w skład dzielnicy senioralnej, wytyczonej na mocy tzw. Testamentu Krzywoustego w 1138 r. W wieku XIV dawne księstwa dzielnicowe przekształcono w województwa. Te zaś podzielono na powiaty i tak Bęczkowice znalazły się na terenie woj. sieradzkiego i pow. piotrkowskiego. W niepodległej Polsce w dn. 2.VIII. 1919 r. dokonano nowego podziału, na mocy którego Bęczkowice znalazły się w granicach powiatu piotrkowskiego będącego częścią woj. łódzkiego. Obecnie Bęczkowice leżą na terenie powiatu piotrkowskiego.

Istniejący kościół powstał w latach 1906-12 według projektu Feliksa Nowickiego. W świątyni zachowało się starsze wyposażenie pochodzące ze starego kościoła, który spłonął.

Kościół bazylikowy z nawą główną, transeptem i prezbiterium jednakowej wysokości 14,9 m., tworzącymi razem formę krzyża. Korpus trzy nawowy, trzy przesłowy, transept o trzech przęsłach kwadratowych, prezbiterium dwu przęsłowe zamknięte trójbocznie, flankowane od zachodu zakrystią, od wschodu kaplicą. Materiał i konstrukcja - kościół z cegły na zaprawie cementowo-wapiennej, z kamiennym cokołem, tynkowany wewnątrz. Stropy ceglano-żebrowe czteropolowe, na skrzyżowaniu gwiazdiste. Wieżba drewniana ze słupami na osi, zastrzałami równoległymi do krokwi i krzyżownicą, przy krokwiach przysłupnice. Dach nad główną nawą, transeptem, prezbiterium, nad nawami bocznymi, aneksami przy prezbiterium, kryty blachą stalową ocynkowaną na rąbek podwójny. Schody na wieży kręte cementowe na chór i strych, chody od poziomu strychu do poziomu podestu przy dzwonach drewniane drabiniaste. Posadzka z płytek ceramicznych. Drzwi drewniane płycinowe, pomiędzy nawą a kruchtą wahadłowe przeszkłone. Okna szklone grubym szkłem bezbarwnym w żelaznych ramach z żelaznymi szczelinami.

Budynek wyposażony jest w instalację elektryczną i głośnikową.

Kościół jest w dobrym stanie technicznym.

Kościół w Bęczkowicach

- **Dobrenice - Park Dworski, nr rej.: 364 z dnia 1986-05-12**

Założenie parkowe z XIX w. zlokalizowane na działce nr 294/11 obręb Dobrenice. Na jego terenie znajdował się dwór szlachecki zniszczony w latach 60 XX w. Ostatnimi właścicielami majątku była rodzina Miketta. Do parku prowadzi droga obsadzona kasztanami. W samym parku całkowitemu zatarciu uległ układ ścieżek i osi widokowych. Obecnie na terenie parku występuje spory odsetek drzew z samosiewu. Brak cięć sanitarnych. Rejestruje się wywroty i wylamania konarów. Teren parku jest częściowo użytkowany przez miejscowych rolników. Brak ogrodzenia i obiektów małej architektury.

Park w Dobrenicach

- **Łęki Szlacheckie – Park Dworski, nr rej.: 309 z 1983-08-31**

Pochodzący z XVIII w. park dworski. Park został wpisany do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków decyzją nr KL.IV-5340/26/83 z dnia 31.08.1983r. wydaną przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Piotrkowie Trybunalskim. Numer w rejestrze zabytków nieruchomości: 309. Granice parku zostały określone w decyzji uzupełniającej nr PSOZ-6530/55/94 z dn. 16 listopada 1994r. i obejmują całość działki nr 812/3 obręb geodezyjny Łęki Szlacheckie. Na terenie działki nr 813/3 znajdują się oprócz parku, dwór szlachecki wpisany do gminnej ewidencji zabytków, oficyny, budynki gospodarcze oraz budynek urzędu gminy wraz z drogami dojazdowymi do tych obiektów. Budynek urzędu jest obiektem współczesnym wzniesionym w początku lat siedemdziesiątych XX w. Park w znacznym stopniu przekształcony, obecnie ogrodzony. Ogólnie w stanie zadowalającym.

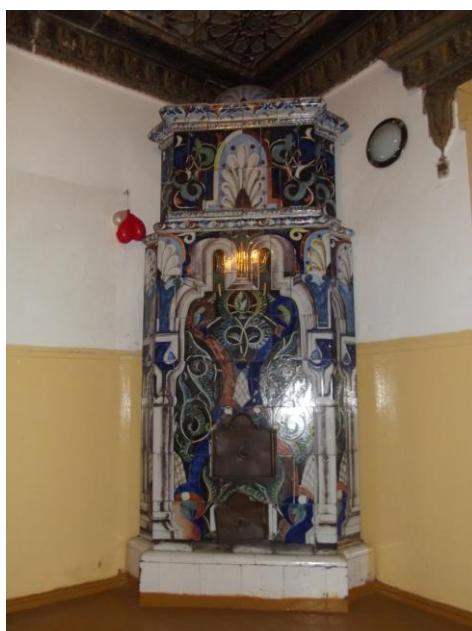

Park w Łękach Szlacheckich

- **Dwór - Trzepnica, nr rej.: 191 z 1967-09-28**

Neoklasycystyczny dwór w Trzepnicy został wybudowany najprawdopodobniej w I połowie XIX wieku. W II połowie stulecia rozbudowano go poprzez dodanie skrzydeł. Jest to budynek murowany z cegły na planie prostokąta, parterowy z piętrowym ryzalitem umiejscowionym symetrycznie pośrodku budynku oraz pięterkiem od strony północnej dobudowanym w XX wieku. Od strony południowej w ryzalicie umiejscowiono czterokolumnowy portyk z balkonem. Układ wnętrza budynku dwutraktowy. Dach obecnie pokryty papą. Uwagę zwraca bogata sztukateria wewnątrz budynku.

Do 2015 roku w budynku mieściła się szkoła podstawowa. Od tego czasu budynek stoi opustoszały i niszczeje, nie remontowany, jest w stanie złym i jest zagrożony zniszczeniem. Największe zagrożenie stanowi przeciekający dach oraz wybryki wandalów. Obecnie obiekt stanowi własność gminy Łęki Szlacheckie.

Dwór w Trzepnicy

- **Trzepnica – Park Dworski, nr rej.: 335 z 1984-03-16**

Park dworski w stylu krajobrazowym znajdujący się przy dworze szlacheckim, figuruje w rejestrze zabytków pod nr 335. Obecny kształt parku zawdzięczamy rodzinie Kamockich, do których w końcu XIX należała wieś Trzepnica. Drzewostan w parku jest zróżnicowany wiekowo, jednak o historycznym znaczeniu świadczą stare drzewa, a sposób ich rozmieszczenia obrazuje dawne zagospodarowanie założenia. Drzewostan oparty jest głównie na rodzimych gatunkach, dominuje grab i dąb. Z innych gatunków zauważyć można lipę, klon, buka i modrzewia. Jeszcze do niedawna znajdowały się w parku okazy świerka srebrnego i topoli szarej. Drzewostan rozmieszczony jest głównie od strony północnej dworu. Południowy fragment założenia parkowego utracił dawny charakter i obecnie znajduje się tam boisko sportowe. Od północy park jest ogrodzony murem parkanem w którym znajduje się brama wjazdowa. Od południa zastosowano ogrodzenie z paneli siatkowych. We wschodniej części obecnie znajdują się współczesne zabudowania, boisko sportowe typu „orlik” i budynek mieszkalny wielorodzinny.

Park w Trzepnicy

Pozostałe zabytki :

- **Cmentarz Rzymskokatolicki w Bęczkowicach**

Pierwszy cmentarz grzebalny znajdował się wokół kościoła w Bęczkowicach. Od połowy XIX wieku zaczęto chować zmarłych na cmentarzu po drugiej stronie drogi. Cmentarz zajmuje

powierzchnię około 1,20 ha. Charakteryzuje się różnorodnością form grobowców. Na szczególną uwagę zasługują te najstarsze pochodzące z końca XIX wieku i początku XX wieku. Układ cmentarza jest raczej nieregularny co wynika z różnorodności, wielkości, gabarytów powstających grobów. Drzewa porastające cmentarz zostały wycięte. Ogrodzenie cmentarza - murowany z cegły od strony wschodniej, reszta ogrodzona płytami betonowymi.

Na terenie cmentarza nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Stan zachowania cmentarza jest dobry. Najstarszy nagrobek to mogiła rodziny Sapalskich. Na wymienienie zasługują jeszcze współczesne nagrobki rodziny Miketta ostatnich właścicieli dóbr Bartodzieje oraz grób Józefy Galica, żony generała Andrzeja Galicy. Dominują nagrobki w stylu neoklasycystycznym, zbudowane przede wszystkim z piaskowca.

Cmentarz parafialny w Bęczkowicach

- **Dwór w Łękach Szlacheckich**

Dwór w Łękach Szlacheckich wybudowano w II połowie XIX wieku. Jest to budynek parterowy, murowany, otynkowany, na planie wydłużonego prostokąta. Posiada niesymetrycznie ułożony piętrowy, trzyosiowy ryzalit z wejściem głównym, na którym znajdują się cztery kolumny podtrzymujące balkon. Całość nakrywa dwuspadowy dach. Dwór otaczają resztki parku.

W 1946 roku majątek w Łękach Szlacheckich przeszedł na własność Skarbu Państwa i został rozparcelowany. W dworze ulokowano Urząd Gminy, posterunek milicji, pocztę, przedszkole. Obecnie znajdują się w nim mieszkania komunalne. Budynek posiada kanalizację i przyłącza wodociągowe oraz energetyczne. Obiekt w złym stanie technicznym przeznaczony przez Właściciela do wyłączenia z użytkowania.

Dwór w Łękach Szlacheckich

- **Kaplica rzymskokatolicka na Pociesznej Górze**

Obiekt znajduje się pod adresem Trzepnica-Kolonia 1 jednak od zawsze miejsce to zwane było Pocieszna Górka. Obecna kaplica została wzniesiona przez dziedzica Stanisława Kamockiego, po jego śmierci żona i córka umieściły w niej tablicę marmurową w formie epitafium. W kaplicy tej znajduje się obraz Świętego Krzyża, malowany na deskach lipowych z przedstawieniem cudów. Fundatorem tego obrazu był Szymon Terko ok. 1800r. Znajduje się tutaj również krucyfiks drewniany polichromowany z XVIII w. Obecnie na Pociesznej Górze co niedziela i w większe święta odprawiana jest dla okolicznych mieszkańców Msza Święta. Kaplica stanowi ważną dominantę wewnętrzną i wartość kulturową w skali gminy.

5.2.4. Zabytki ruchome

W kościele parafialnym pw. Św. Ducha w Bęczkowicach znajdują się następujące zabytki ruchome wpisane na listę zabytków decyzją KL.IV-660/28/71 z dnia 20.03.1971 r.:

<i>Nr</i>	<i>Opis</i>
1	Obraz - Adoracja Dzieciątka z ok. poł. XVIII w. /olej, płótno/
2	Obraz – św. Katarzyna i św. Inocenty – z 2 poł. XVIII w. /olej, płótno/
3	Obraz nieznaney świętej z 2 połowy XVIII w. /olej, płótno/
4	Rzeźba św. Piotra z XVIII w. /drewno polichromia/
5	Rzeźba św. Pawła z XVIII w. /drewno polichromia/
6	Rzeźba św. Jana Ewangelisty z XVIII w. /drewno polichromia/
7	Rzeźba św. Jana Chrzciciela z XVIII w. /drewno polichromia/
8	Rzeźba nieznanego świętego z XVIII w. /drewno polichromia/
9	Kielich – po 1750 r. /srebro złożone/
10	Monstrancja z ok. poł. XVIII w. /miedź złożona/
11-16	Sześć lichtarzy cynowych z XVIII w.
17-22	Sześć lichtarzy mosiężnych z XVIII w.
23	Kadzielnica z XVIII w. /mosiądz srebrzony/
24	Ornat biały z XVII w. /len, haft/
25	Ornat zielony z XVIII w. /jedwab, srebrna koronka/
26	Ornat biały z XVIII/XIX w. /jedwab, haft/

5.2.5. Zabytki archeologiczne

Zabytki archeologiczne na terenie Gminy Łęki Szlacheckie zostały opisane i zaktualizowane w oparciu o „Archeologiczne Zdjęcie Polski”. Wykaz stanowisk składa się z kart odpowiadającym poszczególnym stanowiskom.

Lp.	Lokalizacja	Nr obszaru	Nr stanowiska	Kultura	Funkcja	Chronologia
1	Tomawa	77-54	28		osada	Póź śrw-o. nowoż
2	Tomawa	77-55	6		osada	Póź śrw-o. nowoż
3	Tomawa	77-55	15		osada	Okr. nowoż
4	Trzepnica	78-54	2	pomorska	cmentarzysko	Wczesny lat.
5	Żerechowa	78-54	3		cmentarzysko	Śrw-o - nowoż
6	Bęczkowice	78-54	2	pradziej.	Osada	Ep. kamienia
7	Trzepnica-Kolonia	78-54	1	Przeworska	Osada	owr
8	Antonielów	78-54	1	pradziej.	Ślad os.	Ep. kamienia
9	Bęczkowice	78-54	3	pradziej.	Osada	Web?
10	Bęczkowice	78-54	4	pradziej.	Ślad os.	?
11	Bęczkowice	78-54	5		Ślad os.	?
12	Bęczkowice	78-54	6	pradziej.	Osada	Owr?
13	Bęczkowice	78-54	7		Osada	owr
14	Bęczkowice	78-54	8	Przeworska	Ślad os.	?
15	Bęczkowice	78-54	9	Przeworska	Osada	La-owr?
16	Bęczkowice	78-54	10	pradziej.	Ślad os.	Póź. la – owr?
17	Bęczkowice	78-54			Osada	Późn śrw
18	Lesiopole	78-54	1	Przeworska	Ślad os.	Mezolit?
19	Lesiopole	78-54	2	pradziej.	Ślad os.	Neolit-web
20	Kuźnica Żerechowska	78-54	1		osada	Okr. nowoż
21	Niwy	78-54	1	pradziej.	Ślad os.	?
22	Stanisławów	78-54	1		osada	Późn śrw.
23	Stanisławów	78-54	2	?	Cment?	?
24	Trzepnica Molina	78-54	2		Osada	Okr. mowoż.
25	Trzepnica Molina	78-54	3	pradziej.	Ślad os.	?
26	Trzepnica	78-54	4		osada	Okr. nowoż.
27	Trzepnica	78-54	5	pradziej	Ślad os.	?
28	Trzepnica Kolonia	78-54	2	przeworska	osada	owr
29	Trzepnica Kolonia	78-54	3	przeworska	osada	owr
30	Trzepnica Kolonia	78-54	4		osada	Okr. nowoż.
31	Trzepnica Kolonia	78-54	5	Pradziej.	osada	Neolit
32	Trzepnica Kolonia	78-54	6	Przeworska	Ślad os.	La -owr
33	Trzepnica Kolonia	78-54	7	Pradziej.	Ślad os.	?
34	Trzepnica Kolonia	78-54	8	Pradziej.	Ślad os.	Wcz. ep. brązu
35	Trzepnica Kolonia	78-54	9		osada	Późn. śrw. o. nż
36	Trzepnica Kolonia	78-54	10		osada	Późn. śrw.
37	Łęki Szlacheckie	78-55	1		Osada	Późn. śrw.
38	Łęki Szlacheckie	78-55	2		Ślad os.	Okr. nowoż.
39	Felicja	78-55	1	Trz.	Osada	Ep. brązu
40	Ogrodzona	78-55	1		osada	Okr. nowoż.
41	Lesiopole	78-55	8		Osada	Okr. nowoż.
42	Lesiopole	78-55	9		Osada	Póź. neolit
43	Tomawa	78-55	10		Ślady os	Ep. brązu
44	Piwaki Majdan	78-55	11		Osada	III wcz. Śrw.
45	Dorszyn	78-55	12		Ślad os.	Ep. brazu
46	Olszyny	78-55	13		Osada	Póź paleolit
47	Olszyny	78-55	14		Osada	Póź paleolit
48	Słepietnica	78-55	15		Osada	EK/WEB
49	Słepietnica	78-55	16		Ślad os.	Okr. nowoż.
50	Łęki Szlacheckie	79-55	4		Ślad os	Ep. kamienia
51	Dobrenice	79-55	15		Osada	Późn. śrw
52	Dobrenice	79-55	16		Osada	III wcz. Śrw.
53	Dobrenice	79-55	17		Osada	III wcz. Śrw.
54	Dobrenice	79-55	18		Osada	Póź. śrw
55	Górale	79-55	19		Ślad os	III wcz. Śrw.
56	Górale	79-55	20		Osada	Późn. śrw
57	Górale	79-55	21		Osada	III wcz. Śrw.

58	Dobrenice	79-55	22		Ślad os	Ep. kamienia
59	Dobrenice	79-55	23		Osada	Okr. nowoż.
60	Bęczkowice Poduchowne	79-54	25		Ślad os	LA
61	Bęczkowice Poduchowne	79-54	26		Cmentarzysko	LA
62	Bęczkowice Poduchowne	79-54	27		Ślad os	Ep. kamienia
63	Podstole	79-54	28		Ślad os	Wcz. ep. brązu
64	Bęczkowice Poduchowne	79-54	29		Ślad os.	HA
65	Bęczkowice Poduchowne	79-54	30		Osada	OWR
66	Bęczkowice Poduchowne	79-54	31		Ślad os.	Wczesne Śrw.
67	Bęczkowice Poduchowne	79-54	32		Ślad os.	?
68	Bęczkowice Poduchowne	79-54	33		Ślad os.	Neolit/WEB
69	Bęczkowice Poduchowne	79-54	34		Ślad os.	Ep. kamienia
70	Podstole	79-54	35		Osada	OWR
71	Podstole	79-54	36		Ślad os.	Ep. kamienia
72	Podstole	79-54	37		Osada	OWR
73	Podstole	79-54	38		Ślad os.	Ep. kamienia
74	Dąbie	79-54	39		Ślad os.	Wcz. ep. brązu
75	Dąbie	79-54	40		Osada	neolit
76	Dąbie	79-54	41		Ślad os.	neolit
77	Dąbie	79-54	42		Ślad os.	Neolit/web
78	Dąbie	79-54	43		Ślad os.	Ep. kamienia
79	Dąbie	79-54	44		Ślad os.	?
80	Podstole	79-54	45		Ślad os.	?
81	Podstole	79-54	46		Osada	Póź. śrw
82	Podstole	79-54	47		Osada	OWR
83	Podstole	79-54	48		Osada	LA
84	Podstole	79-54	49		Cmentarzysko	HA
85	Podstole	79-54	50		Osada	LA/OWR
86	Podstole	79-54	51		Ślad os.	OWR
87	Podstole	79-54	52		Ślad os.	Ep. kamienia
88	Podstole	79-54	53		Ślad os.	Ep. kamienia
89	Podstole	79-54	54		Ślad os.	neolit
90	Podstole	79-54	55		Ślad os.	mezolit
91	Podstole	79-54	56		Ślad os..	Ep. kamienia
92	Podstole	79-54	57		Ślad os.	LA
93	Podstole	79-54	58		Osada	HA
94	Podstole	79-54	59		Ślad os.	OWR
95	Podstole	79-54	60		Osada	OWR
96	Podstole	79-54	61		Ślad os.	Wczesny La
97	Podstole	79-54	62		Ślad os.	Ep. kamienia
98	Podstole	79-54	64		Osada	LA/OWR
99	Janów	79-54	65		Osada	Wcz/póź śrw
100	Janów	79-54	66		Ślad os.	?
101	Janów	79-54	67		Ślad osady	OWR
102	Janów	79-54	68		Osada	Późn. śrw
103	Janów	79-54	69		Ślad os.	Późn. śrw
104	Adamów	79-54	70		Osada	Późn. śrw
105	Cieśle	79-54	71		Ślad os.	Ep. kamienia
106	Cieśle	79-54	72		Osada	Mezolit
107	Cieśle	79-54	73		Ślad os.	Ep. kamienia
108	Cieśle	79-54	74		Ślad os.	Ep. kamienia
109	Cieśle	79-54	75		Osada	Póź. śrw
110	Cieśle	79-54	76		Osada	Późn. śrw
111	Cieśle	79-54	77		Osada	Późn. śrw
112	Cieśle	79-54	78		Osada	Późn. śrw
113	Cieśle	79-54	79		Ślad os.	Mezolit
114	Cieśle	79-54	80		Ślad os.	Ep. kamienia
115	Cieśle	79-54	81		Ślad os.	Ep. kamienia
116	Cieśle	79-54	94		Ślad os.	Ep. kamienia
117	Cieśle	79-54	95		Osada	Ep. brązu

118	Nowa Huta	79-54	115		Huta szkła	Okr. nowoz
119	Nowa Huta	79-54	28		Huta szkła	Okr. nowoz
120	Kuźnica Żerechowska	78-54	41		Stad os.	EK? EB?
121	Kuźnica Żerechowska	78-54	42		osada	III EB
122	Kuźnica Żerechowska	78-54	43		osada	Okr. nowoz
123	Trzepnica Kolonia	78-54	44		Osada	Okr. nowoz
124	Trzepnica Kolonia	78-54	45		Osada	Okr. nowoz
125	Trzepnica Kolonia	78-54	46		Osada	Okr. nowoz
126	Bęczkowice	78-54	47		Cment. pop	LA
127	Bęczkowice	78-54	15		Osada	Późn. śrw

6. Analiza szans i zagrożeń zabytków oraz sposoby ich ochrony w zależności od zagrożenia

6.1 Zapobieganie

W celu zapobiegania zagrożeniom należy :

- pożary – uczulić i uświadomić prywatnych właścicieli obiektów zabytkowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- regularnie kontrolować działania w celu konserwacji hydrantów w pobliżu obiektów zabytkowych,
- doprowadzać do zakładania systemów alarmowych przeciwpożarowych w obiektach wpisanych do rejestru zabytków, zwłaszcza w kościołach.
- powodzie, katastrofalne ulewy, awarie obiektów hydrotechnicznych – budowa lub udrożnienie kanalizacji burzowej w sąsiedztwie obiektów zabytkowych.
- wichury, huragany, trąby powietrzne – przycięcie konarów wysokich drzew zagrażających bezpośrednio obiektom zabytkowym.
- kradzieże, włamania, rabunek, akty wandalizmu – dotyczy w szczególności kościołów i obiektów z nimi powiązanych,
- poprawienie zabezpieczenia technicznego zabytków, zamontowanie drzwi i zamków antywłamaniowych,
- zainstalowanie oświetlenia zewnętrznego wszystkich kościołów,
- zabezpieczenie systemem alarmowym wewnątrz obiektu zabytków ruchomych wpisanych do rejestru i znajdujących się w kościele parafialnym,
- ataki terrorystyczne – brak możliwości zapobiegania,
- katastrofy budowlane – skłanianie właścicieli obiektów zabytkowych do wykonywania remontów i najistotniejszych zabezpieczeń,
- monitorowanie stanów technicznych najcenniejszych zabytków nieruchomych.
- konflikt zbrojny – przygotowanie pomieszczenia dla zabytków ruchomych, służącego do ich ukrycia w razie wystąpienia konfliktu zbrojnego.

Zapobieganie i prowadzenie prac przygotowawczych w czasie pokoju, w okresie poprzedzającym sytuację kryzysową lub konflikt zbrojny. Do najważniejszych prac w tym okresie należą:

- opracowanie planów ochrony zabytków i ich aktualizacja,

- kontrola i doskonalenie stanu technicznego zachowania zabytków, prowadzenie prac zabezpieczających, remontowych w razie konieczności,
- instalowanie i utrzymanie w sprawności systemów alarmowych przeciwpożarowych, przeciwwłamaniowych oraz innych zabezpieczeń,
- wykonanie lub uzupełnienie wszelkiego rodzaju dokumentacji zabytków podlegających ochronie.

6.2 Podwyższenie gotowości

Etap ten ma miejsce w okresie narastania bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i jest wprowadzany przez organy zarządzania kryzysowego. W tym czasie prowadzi się następujące prace:

- wykonanie i rozmieszczenie znaków Konwencji Haskiej na zabytkach nieruchomych,
- demontaż i ukrycie albo obudowanie lub osłonięcie workami z piaskiem najcenniejszych detali architektonicznych jeżeli takie znajdują się na zabytku nieruchomym,
- gromadzenie sprzętu i materiałów niezbędnych do działań ratowniczych, wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych,
- usunięcie zbędnych łatwopalnych elementów i materiałów z pomieszczeń zabezpieczanego obiektu jak np. dywanów, dekoracji okolicznościowych,
- wykonanie pasów przeciwpożarowych wokół obiektu, jeżeli jest taka potrzeba,
- zorganizowanie i uruchomienie systemu monitorowania zagrożeń, alarmowania i powiadamiania (stałe dyżury),
- powołanie zespołów do działań zabezpieczająco ochronnych.

6.3 Reagowanie

Etap wprowadza się w okresie wystąpienia i trwania sytuacji kryzysowej lub konfliktu zbrojnego. W tym okresie podejmuje się następujące działania:

- zapewnia się w miarę możliwości bierną i czynną ochronę obiektów zabytkowych,
- w razie zniszczeń prowadzi się działania ratownicze we własnym zakresie lub wspiera się działania wyspecjalizowanych jednostek ratownictwa.

6.4 Zabezpieczenie

Zabezpieczenie i dokumentowanie to początek etapu odbudowy. Ma miejsce po zakończeniu sytuacji kryzysowej lub konfliktu zbrojnego. Do najważniejszych przedsięwzięć w tym okresie należą:

- zabezpieczenie zabytków przed dalszym zniszczeniem, uszkodzeniem lub kradzieżą,
- dokumentowanie zdarzeń, strat w zabytkach i działań zabezpieczających,
- informowanie właściwych organów administracji publicznej, w szczególności Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i organów założycielskich o stratach w zabytkach.

6.5 Ochrona zabytków ruchomych

Ochrona zabytków ruchomych polega na podjęciu, w zależności od sytuacji i posiadanych możliwości, następujących czynności:

- zabezpieczenia ich przed zniszczeniem lub uszkodzeniem, w miejscu stałego przechowywania, oraz na zorganizowaniu stałego dozoru,
- przemieszczenia do innych, przygotowanych pomieszczeń jednostki organizacyjnej.

- Rozsrodkowania zabytków do innych wytypowanych i przygotowanych obiektów w tej samej miejscowości.
- Ewakuacji do uprzednio wyznaczonych przygotowanych obiektów poza miejscowością ich stałego przechowywania, jeżeli nie ma możliwości ich właściwego zabezpieczenia na miejscu lub w tej samej miejscowości, oraz zapewnienia stałego dozoru.
- Ewakuacji najcenniejszych zabytków za granicę w przypadku konfliktu zbrojnego.
- Przyjmowania, na wniosek właściciela lub posiadacza, cennych zabytków na czasowe przechowywanie przez publiczne jednostki organizacyjne kultury.

7. Ochrona zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych w czasie pokoju - procedury postępowania

7.1 Pożar

Procedura postępowania w razie pożaru jest określona w Instrukcjach i planach ochrony przeciwpożarowej, które winny posiadać jednostki organizacyjne będące właścicielami obiektów zabytkowych.

Szczególnie istotnym elementem, który musi być uwzględniony w zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektów zabytkowych i w prowadzeniu akcji ratowniczo - gaśniczej w razie pożaru jest priorytet zabezpieczenia i ratowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków ubl będących w trakcie procedury wpisu w taki sposób, aby podlegały one szczególnej ochronie, zaraz po przedsięwzięciach służących ochronie życia ludzkiego.

Do takich przedsięwzięć należy w szczególności:

- zabezpieczenie ognioochronne obiektów drewnianych i elementów konstrukcyjnych z drewna,
- Utrzymanie w sprawności i sprawdzenie działania sygnalizacji alarmu przeciwpożarowego i monitoringu jeśli taki funkcjonuje,
- zapewnienie sprawności, gotowości umiejętności obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego.
- przygotowanie do własnych działań ratowniczych w oparciu o grupę,
- zabezpieczająco - ratowniczą i sprzęt podręczny, która będzie szkolona z elementami ćwiczeń praktycznych,
- w razie wybuchu pożaru podjęcie próby lokalizacji źródła ognia i jego stłumieniu w zarodku przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego, zamykania dopływu świeżego powietrza (tlenu), wyłączeniu zasilania,
- zabezpieczenie na miejscu lub demontaż i wynoszenie cennych i palnych elementów wyposażenia architektonicznego (np. zdobionych drzwi, itp.) z wykorzystaniem

pracowników znajdujących się w obiektach zabytkowych,

- po przybyciu jednostki ratowniczo - gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, podporządkowanie wszystkich działań dowódcy akcji oraz udzielanie pomocy i niezbędnych informacji,
- czuwanie nad zachowaniem szczególnej ostrożności podczas gaszenia pomieszczeń o bogatym wystroju architektonicznym i plastycznym,
- uczestniczenie w dokumentowaniu działań i strat, ustaleniu przyczyn pożaru i podejmowaniu działań zabezpieczających po pożarze,
- po zakończeniu akcji ratowniczo - gaśniczej, zabezpieczenie i przeszukanie pogorzeliska, poinformowanie Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Wójta Gminy Łęki Szlacheckie o stratach, szkodach i ewentualnych potrzebach pomocy, na „formularzu zgłoszenia strat o zabytkach”,
- przystąpienie do prac zabezpieczających i konserwatorskich celem przywrócenia poprzedniego stanu obiektów,
- w razie potrzeby wprowadzenie zmian i uzupełnień aktualizacyjnych do "Planu ochrony zabytków Gminy Łęki Szlacheckie na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych" .

7.2 Podtopienia i zalania

Podtopienia i miejscowe zalania mogą wystąpić w związku z długotrwałymi i intensywnymi opadami deszczu. Zjawiska te mają miejsca szczególnie w okresie jesiennym oraz wiosennym. Podtopienia i miejscowe zalania mogą również wystąpić wiosną w czasie szybkiego topnienia pokrywy śnieżnej. Zjawiska te powodują podniesienie poziomu wód gruntowych i zwiększone zwilgocenie fundamentów oraz piwnic. Braki w drożności kanałów burzowych i zewnętrznej instalacji przeciwdeszczowej obiektów budowlanych powodują wycieki i miejscowe zalania ścian, stropów itp.

Podobne skutki może spowodować awaria sieci wodociągowo - kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania. Zalania budynków od góry mogą nastąpić w razie łącznego wystąpienia silnej wichury i ulewy, najczęściej podczas burzy, jeśli dojdzie do zerwania części lub całości pokrycia dachu. Na terenie gminy, obiekty zabytkowe są w narażone na podtopienie czy zalanie obiektu zabytkowego od góry.

W celu zminimalizowania ewentualnych strat, należy podjąć następujące działania polegające na:

- obserwowaniu zjawisk pogodowych i analizowaniu prognoz krótkoterminowych oraz długoterminowych.
- utrzymaniu łączności i wymianie informacji ze Stanowiskiem Kierowania OC
- przestrzeganie terminów i rzetelności wykonywania przeglądów i remontów instalacji i urządzeń wodno - kanalizacyjnych oraz założenia rynien na budynkach, instalacji odgromowej a także kanalizacji przeciwdeszczowej.
- aktualizowaniu składu, szkoleniu i utrzymaniu w gotowości do działania grupy zabezpieczająco - ratowniczej utworzonej przy obiekcie zabytkowym. (zadania właściciela lub użytkownika obiektu zabytkowego).

- wytypowaniu miejsc najbardziej zagrożonych podtopieniem (zalaniem) w przypadku obfitych i długotrwałych opadów,
- sprawdzeniu szczelności, zamocowaniu zamknięć drzwi, okiennic, okien i usunięciu występujących braków i uszkodzeń.
- przygotowanie materiałów, narzędzi i urządzeń do ratowania i doraźnego usuwania uszkodzeń w razie zalania z innych przyczyn -takich jak: łopaty, kilofy, łomy, piły ręczne i spalinowe, siekiery, podnośniki hydrauliczne, wózki, drabiny, młoty i młotki, gwoździe, deski, krokwie, łąty, palety, płyny, folie budowlane, taśmy uszczelniające, papę, liny, sznurek, blachę ocynkowaną, rury PCV – o różnych profilach złączki, uszczelniacze bitumiczne, materiały szybkowiązące, szmaty, pakuły, wiadra, kotły i inne zbiorniki na wodę, pompy, nożyce do cięcia blachy, węże do wody, buty gumowe, rękawice ochronne, peleryny, zapasy żywności i wody pitnej oraz do celów higienicznych, środków opatrunkowych i dezynfekcyjnych, podręcznego sprzętu oświetleniowego (latarki, lampy naftowe i świece.) itp.,
- utrzymywaniu w gotowości i przygotowaniu do uruchomienia awaryjnego zasilania i oświetlenia zastępczego, wyłączeniu zasilania energetycznego w obiektach - pomieszczeniach które ulegają zalaniu bądź zostały zalane.
- usunięciu z otoczenia budynków przedmiotów mogących być zabranymi przez wodę (ławki, tablice informacyjne, kosze na śmieci itp.)
Prowadzeniu działań ratowniczych własnymi siłami (grupami zabezpieczenia i ratownictwa utworzonymi przy obiektach zabytkowych) w zależności od sytuacji i w razie potrzeby organizowania i wyposażania sił wsparcia.
- dokumentowaniu strat i prowadzonych działań, prowadzonych wstępnych prac doraźnie zabezpieczających zabytki przed dalszym zniszczeniem, katastrofą budowlaną itp. w miejscach uszkodzeń.
- suszeniu i wietrzeniu pomieszczeń, sprzątanii i wywózce śmieci i zniszczonych elementów.
- prowadzeniu oceny i wyceny strat, przy udziale uprawnionego rzeczoznawcy, informowaniu organów założycielskich i Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, także Wójta Gminy o stratach (formularz zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy rzeczowej, specjalistycznej i finansowej.
- pracowaniu wniosków i aktualizowaniu planu ochrony zabytków.

7.3 Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych

Warunkami takimi na terenie Polski, a tym samym na terenie Gminy Łęki Szlacheckie mogą być w szczególności huraganowe wiatry pochodzenia burzowego lub wynikające z przechodzenia frontów atmosferycznych i anomalii pogodowych związanych z ociepleniem klimatu. Mogą im towarzyszyć, w zależności od pory roku gwałtowne ulewy, gradobicia, śnieżyce lub pojawiające się w związku ze zjawiskiem ocieplenia klimatu trąby powietrzne.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia lub wystąpienia w/wym. zjawisk będą wykonywane następujące czynności:

- śledzenie komunikatów w środkach masowego przekazu,
  - zaktualizowanie oceny stanu zagrożenia zabytkowych obiektów, ich stanu technicznego, stanu otaczającego drzewostanu, oraz drzew stanowiących pomniki przyrody,
  - sprawdzenie stanu obecności pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem członków grup zabezpieczenia i ratownictwa zabytków,
  - powiadomienie pracowników o zagrożeniu i zapewnieniu dojazdu osób niezbędnych do prac zabezpieczających i akcji ratowniczej,
  - ograniczenie działalności jednostki w zależności od sytuacji i ostrzeżenie przebywających gości o zagrożeniu i zasadach postępowania w razie katastrofy,
  - sprawdzenie stanu zabezpieczenia w środki materiałowe i techniczne, wodę pitną, żywność, medykamenty itp. Do funkcjonowania jednostki prowadzącej akcję ratowniczą i udzielania pierwszej pomocy, dokonanie niezbędnych uzupełnień,
  - przygotowanie zabytkowych obiektów do funkcjonowania w warunkach ograniczonej ilości pracowników, utrudnień w komunikacji, łączności, dostawach wody, energii, gazu i zaopatrzenia,
  - zamknięcie (zaryglowanie) i w miarę potrzeb dodatkowe zabezpieczenie zagrożonych otworów drzwiowych i okien (workami z piaskiem, ekranami, zaporami itp.)
- usunięcie z terenu przedmiotów nie przytwierdzonych trwale do podłoża mogących ulec przemieszczeniu,
- odsunięcie od okien cennych przedmiotów, w tym eksponatów i wyposażenia, przeniesienie ich w bezpieczne lub dosunięcie (dostawienie) do ścian, zabezpieczenie przed przesunięciem i okrycie osłonami (folią, brezentem itp.)
  - reagowanie na działanie czynników niszczących i prowadzenie akcji ratowniczej wydzielonymi siłami grupy zabezpieczająco - ratowniczej,
  - organizowanie dodatkowego wsparcia dla sił prowadzących działania ratownicze, Alarmowanie w razie potrzeby Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego a także specjalistycznych sił ratowniczych (PSP, OSP itp.),
  - organizowanie pierwszej pomocy dla osób poszkodowanych w czasie katastrofy i akcji ratowniczej, alarmowanie w razie potrzeby sił ratownictwa medycznego,
  - zabezpieczenie uszkodzonych obiektów i elementów przed dalszą destrukcją,
  - usuwanie zniszczonych, nieprzydatnych elementów, połamanych drzew, wywóz gruzu, śmieci itp.,

- dokonywanie oceny i szacowania strat, przy pomocy uprawnionego rzeczoznawcy,
- dokumentowanie strat i prowadzonych działań ratowniczych i zabezpieczających, Informowanie organu założycielskiego, Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Wójta Gminy o poniesionych stratach (na formularzu zgłoszenia strat), podjętych działaniach i o ewentualnych potrzebach pomocy,
- przywrócenie stanu utrzymania zabytków sprzed katastrofy,
- opracowanie wniosków i aktualizacja planu ochrony zabytków.

7.4 Zagrożenie środkami biologicznymi, chemicznymi i promieniotwórczymi

Skażenia środkami toksycznymi mogą wystąpić na skutek katastrof komunikacyjnych na przebiegających w pobliżu szlakach drogowych, a także w wyniku ataku zbrojnego lub terrorystycznego z użyciem broni chemicznej lub biologicznej. Zagrożenie środkami promieniotwórczymi może mieć takie same źródła lub być skutkiem awarii w nawet odległych elektrowniach atomowych lub zakładach wykorzystujących w produkcji substancje promieniotwórcze.

Sygnal alarmowy w przypadku zagrożenia może być nadany w systemie OC, Zarządzania Kryzysowego, przez radio, TV, telefon, fax., syreny alarmowe, ruchome środki nagłaśniające lub inny wewnętrzny system informacji i ostrzegania.

W razie zagrożenia bądź ataku podjęte będą następujące działania:

- Włączenie odbiorników PR i TV na program lokalny i śledzenie sygnałów ostrzegawczych z Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
- Zawiadomienie pracowników oraz innych osób przebywających w obiektach zabytkowych o zagrożeniu i ich wyprowadzeniu z przewidywanego rejonu największego zagrożenia, w kierunku pod wiatr od spodziewanego kierunku zagrożenia, a ze strefy skażonej poprzecznie do kierunku wiatru, unikanie jakiegokolwiek zetknięcia się z opadami radioaktywnymi, skażonym terenem lub przedmiotami,
- Zachowanie spokoju, rozważli i przeciwdziałanie przejawom samowoli i paniki,
- Wyłączenie urządzeń wentylacyjnych i klimatycznych, zamknięcie i uszczelnienie okien, drzwi i otworów wentylacyjnych, okrycie folią zabytków, sprzętów i wyposażenia,
- Przygotowanie podręcznych środków ochronno - ratowniczych i odtrutek jak maski przeciwgazowe i przeciwpyłowe, maseczki z tkaniny, okulary ochronne, wilgotne tampony, płaszcze i rękawice ochronne, buty gumowe, nakrycia głowy, gaza, wata, woda, kwas octowy, woda utleniona, oliwa jadalna, olej parafinowy, spirytus, mydło i środki piorące, wiadra, szciotki, odkurzacze,
- Wykonywanie poleceń osób i organów kierujących akcją ratowniczą,
- Zgromadzenie w szczelnych opakowaniach i pomieszczeniach zapasów wody pitnej i żywności, a w razie bezpośredniego zagrożenia, powstrzymanie się od spożywania posiłków, napojów,

palenia tytoniu i wykonywania prac wymagających dużego wysiłku fizycznego,

- Wyprowadzanie ludzi z rejonów i pomieszczeń skażonych do bezpiecznych uszczelnionych pomieszczeń, miejsc i ukryć,
- Organizowanie pierwszej doraźnej pomocy dla osób poszkodowanych,
- W miarę potrzeby - wezwanie służb ratowniczych poprzez Stanowisko Kierowania OC lub Policję oraz udzielanie im pomocy,
- Do odwołania alarmu nie opuszczanie uszczelnionych pomieszczeń, nie podchodzenie do okien, drzwi i otworów wentylacyjnych,
- Rozpoczęcie zabiegów sanitarnych, odkażania i dezynfekcji osób poszkodowanych po przeniesieniu do miejsc bezpiecznych w następującej kolejności:
  - a) zdjęcie z poszkodowanego odzieży, butów i innych przedmiotów osobistych,
  - b) umieszczenie zdjętych rzeczy i przedmiotów osobistych w specjalnych zamkniętych workach i ich pozostawienie w strefie skażenia, jako materiałów niebezpiecznych,
  - c) usunięcie zanieczyszczeń za pomocą środków podręcznych (tamponu, chusteczki, itp.),
- umycie miejsc skażonych dużą ilością ciepłej wody z dodatkiem mydła lub łagodnych detergentów, pod łagodnym ciśnieniem ze zwróceniem szczególnej uwagi na oczy, błony śluzowe, fałdy skóry, pachwiny itp. (oczy przemywać samą wodą),
- stosowanie środków odkażających - przy skażeniu środkami paraliżującymi, parzącymi i duszącymi, do mycia stosować 5% roztwór podchlorynu wapnia, przy łzawiących - wody z szarym mydłem, przy skażeniach środkami biologicznymi i radiologicznymi - mycie mydłem i wodą całego ciała,
- Przystąpienie do wietrzenia, odkażania i dezaktywacji pomieszczeń niezwłocznie po odwołaniu alarmu
- Usunięcie niepotrzebnych, skażonych przedmiotów i materiałów
- Wykorzystywanie środków ochrony osobistej
- W razie potrzeby wezwanie specjalistycznych sił ze sprzętem, toksykologa
- Określenie strat i szkód i powiadomienie organu założycielskiego oraz Wójta Gminy Łęki Szlacheckie,
- Doprowadzenie obiektów, terenu i wód do stanu wyjściowego,

- Odtworzenie niezbędnych zapasów,
- Wykorzystanie doświadczeń praktycznych do aktualizacji planu ochrony zabytków.

7.5 Katastrofa budowlana, techniczna, komunikacyjna lub zniszczeń obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej

Katastrofa budowlana (niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części) lub miejscowe zniszczenia w obiektach na obszarze gminy mogą być powodowane:

- Wybuchem gazu lub innych paliw, substancji łatwopalnych oraz materiałów niebezpiecznych przewożonych taborem po szlakach komunikacyjnych na terenie gminy,
- Rozszczelnieniem instalacji wewnętrznych (gazowej, CO, wodociągowo – kanalizacyjnej)
- Osunięciem stropów,
- Tąpnięciem gruntu,
- Naruszeniem ważnych elementów konstrukcyjnych budynków,
- Osuwiskami i rozmyciem gruntu w miejscowościach usytuowania budynków (przy rozlewiskach, miejscach prac ziemnych),
- Jako skutki wtórne katastrofy lotniczej.

Katastrofa budowlana lub techniczna może wystąpić samoistnie, na skutek działania przyrody lub może być wynikiem błędu w sztuce budowlanej, zaniechania lub zaniedbań w konserwacji budynków, działania sił niszczących uruchomionych przez człowieka, katastrof komunikacyjnych itp. W razie bezpośredniego zagrożenia katastrofą budowlaną lub techniczną bądź ich nagłego wystąpienia podjęte zostaną następujące działania:

- Powiadomienie kierownictwa obiektów i pracowników o zagrożeniu lub zdarzeniu,
- Zorganizowanie wyprowadzenia ludzi z zagrożonego rejonu,
- Doraźne zabezpieczenie zagrożonych miejsc,
- Wyłączenie głównych instalacji w budynku (elektrycznej, gazowej, wodnej i CO),
- Zaalarmowanie w razie potrzeby służb porządkowych i ratowniczych (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego),

- Zabezpieczenie terenu katastrofy i niedopuszczanie osób postronnych,
- Wykonywanie poleceń oraz udzielanie informacji i pomocy kierującemu akcją ratowniczą,
- Udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym,
- Ratowanie cennych elementów wystroju architektonicznego i zabytkowego wyposażenia
- Zabezpieczenie miejsca katastrofy i uszkodzonych fragmentów budowli przed dalszą destrukcją i niszczącym wpływem warunków atmosferycznych,
- Dokumentowanie strat i przeprowadzonych działań,
- Wstępna ocena szkód i strat,
- Informowanie organu założycielskiego, Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Wójta Gminy Łęki Szlacheckie o poniesionych stratach i szkodach (na formularzu zgłoszenia strat), o potrzebach pomocy materialnej i eksperckiej,
- Stopniowe przywracanie stanu wyjściowego poprzez usuwanie zniszczeń i przystąpienie do prac remontowych,
- Wprowadzenie niezbędnych korekt i uzupełnień do planu ochrony zabytków.

7.6 Zagrożenie atakiem terrorystycznym

Terroryzm polega na przemyślanym i skrytym zastosowaniu środków przemocy w celu wywołania strachu, paniki oraz spowodowania strat ludzkich i zniszczeń określonych obiektów i wyposażenia, dla osiągnięcia celów politycznych, ekonomicznych, militarnych lub społecznych. Akty terrorystyczne mają często podłoże etniczne, kulturowe lub religijne. Akty terrorystyczne mogą mieć formę rzeczywistą lub pozorowaną i przejawiać się w postaci rzeczywistego zagrożenia atakiem bądź powiadamiania przez sprawców o zagrożeniach (podłożeniu ładunku wybuchowego itp.) celem zastraszenia określonych organów i społeczności.

Najczęściej spotykane rodzaje ataków terrorystycznych to:

- Podkładanie w miejscach zgromadzeń publicznych, przebywania ważnych osobistości itp. ładunków wybuchowych.
- Atakowanie ważnych obiektów środkami wybuchowymi lub zapalającymi.
- Zamachy na ważne osobistości z użyciem broni.
- Rozpylanie lub rozlewanie niebezpiecznych substancji chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych.
- Zakażenie ujęć wodnych lub żywności.

- Wysyłanie lub dostarczenie (doręczenie) przesyłek zawierających niebezpieczne ładunki lub substancje.
- Zajmowanie ważnych budynków lub innych reprezentacyjnych obiektów użyteczności publicznej.
- Zajmowanie i wykorzystywanie dla własnych celów zabytków i miejsc kultu religijnego podlegających ochronie, połączenie często z aktami wandalizmu i grabieży.
- Celowe uszkodzenia instalacji i urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia.
- Urowadzenia osób w celu zastraszenia lub wymuszenia okupu.

Prawie wszystkie spośród wyżej wymienionych rodzajów ataków terrorystycznych mogą wystąpić w warunkach funkcjonowania niektórych obiektów zabytkowych, narażając na niebezpieczeństwo ludzi tam przebywających. W razie organizowania w obiektach imprez lub uroczystości i innych przedsięwzięć z udziałem ważnych osobowości (polityków, twórców kultury itp.) - skupiających większe ilości osób - obowiązuje zachowanie szczególnej ostrożności i czujności przez wszystkich uczestników i pracowników oraz stosowanie się do poleceń organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i udzielanie im niezbędnej pomocy.

Na wypadek zagrożenia bezpośrednim napadem terrorystycznym lub w razie podłożenia niebezpiecznego ładunku na terenie obiektów zostaną podjęte następujące działania:

- Utrzymanie w stałej gotowości systemu, personelu i urządzeń lub w razie podłożenia osób i mienia w obiektach tych dozoru wewnętrznego, monitoringu i ochrony zewnętrznej oraz alarmowania, łączności i powiadamiania o zagrożeniach,
- Prowadzenie szkoleń i sprawdzianów pracowników,
- Wnikliwa i dyskretna kontrola dostępu osób z zewnątrz na teren obiektów w szczególności w przeddzień i w dniu spotkań z udziałem osobistości ze świata polityki, kultury, nauki itp. oraz przy okazji organizacji imprez z udziałem większej ilości osób,
- Sprawdzenie czy w pomieszczeniach oraz miejscach ogólnodostępnych nie znajdują się przedmioty nie stanowiące ich stałego wyposażenia lub pozostawienia przez osoby przebywające w obiektach,
- Zwrócenie uwagi na ślady przemieszczenia oraz zmiany w wyglądzie przedmiotów i urządzeń oraz na wszelkie dodatkowe dźwięki i sygnały nieznanego pochodzenia,
- Przyjęcie zawiadomienia o podłożeniu ładunku lub zlokalizowanie niebezpiecznego przedmiotu, ze zwróceniem uwagi na ustalenie miejsca położenia, opisu ładunku (przedmiotu), rodzaju, siły i czasu rażenia, numeru telefonu i podstawowych danych osoby zgłaszającej (imię i nazwisko, adres)

- źródła uzyskania informacji (bezpośredniego lub pośredniego) Powiadomienie przez osobę, która zauważyła przedmiot niewiadomego pochodzenia lub przyjęła zawiadomienie o podłożeniu ładunku dyrektora, kierownika jednostki,
- Zaalarmowanie dyżurnego Komendy Policji o zgłoszeniu podłożenia ładunku wybuchowego lub zauważeniu podejrzanego przedmiotu, z podaniem danych i numeru telefonu i odnotowanie imiennego potwierdzenia zgłoszenia,
- Zarządzenie i zorganizowane przeprowadzenie ewakuacji osób i personelu z zagrożonego obiektu lub obszaru,
- Uniemożliwienie dostępu osobom postronnym,
- W miar możliwości sprawdzenie wiarygodności przyjętego zgłoszenia bez zbliżania się do niebezpiecznego ładunku (przedmiotu) lub miejsca gdzie się on znajduje,
- Zapobieganie przejawom dezinformacji, szerzenia strachu lub paniki, izolowanie osób utrudniających akcję rozpoznawczo - ratowniczą,
- Przekazanie informacji i udzielanie pomocy siłom interwencyjnym Policji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na lokalizację niebezpiecznych przedmiotów newralgicznych punktów obiektu oraz podjęte dotychczas działania,
- Wykonywanie poleceń kierującego akcją, w tym podejmowanie kolejnych działań w zakresie ewakuacji osób, mienia i udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym, z w razie potrzeby korzystanie z pomocy wyspecjalizowanej jednostki ratowniczej,
- Udzielenie pomocy policji w ustaleniu przyczyn, przebiegu i sprawców zdarzenia oraz w sporządzeniu protokołu,
- Powiadomienie o zdarzeniu organu założycielskiego i Wójta Gminy Łęki Szlacheckie a w razie strat w zabytkach również Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na formularzu zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy
- Wprowadzenie stosownych zmian i uzupełnień do planu ochrony zabytków, z wykorzystaniem uzyskanych doświadczeń i wniosków dokumentowanie przebiegu zdarzenia i szacowanie ewentualnych strat

W razie otrzymania niebezpiecznej przesyłki będą podjęte następujące działania:

- powstrzymanie się od otwierania (naruszenia) przesyłki lub potrząsania nią i pozostawienie jej na miejscu w miarę możliwości w zamkniętym pojemniku lub torbie plastikowej bądź przykrywając przesyłkę folią, papierem,
- Obserwowanie czy z przesyłki nie wydobywa się jakaś substancja lub podejrzanе dźwięki,

Opuszczenie, zamknięcie drzwi i okien oraz odizolowanie od ruchu osób pomieszczenie i obiektu w którym znajduje się przesyłka,

- wyłączenie urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacji w obiekcie,
- zawiadomienie Policji i w razie potrzeby specjalistycznych służb ratowniczych (ratownictwa chemicznego, medycznego itp.),
- dokładne umycie rąk mydłem i letnią wodą unikając dotykania twarzy, lub w razie potrzeby umycia mydłem i wodą pod prysznicem całego ciała przez osoby, które zetknęły się z przesyłką i ewentualne ich zbadanie i udzielenie pierwszej pomocy,
- zdjęcie i zamknięcie w szczelnie zamkniętych torbach (pojemnikach) części ubioru i obuwia, które mogą mieć styczność z niebezpieczną substancją i ich przekazanie odpowiednim służbom,
- w razie rozsypania substancji przykrycie jej papierem lub folią (bez jej przemieszczania, zmiatania, zgarniania itp.),
- sporządzenie listy osób mogących mieć styczność z przesyłką i udostępnienie jej Policji i służbie medycznej,
- Wprowadzenie środków ostrożności w postępowaniu z przesyłkami z zewnątrz w szczególności poprzez:
  - wyznaczenie i przeszkolenie osób upoważnionych do przyjmowania i otwierania przesyłek oraz powiadamianie w razie potrzeby kierownictwa bądź właściciela obiektu i służb ratowniczych
  - wydzielenie i wyposażenie pomieszczenia do przyjmowania przesyłek, wyposażenie w worki foliowe, rękawice i okulary ochronne itp.),
  - zwrócenie uwagi na sposób zaadresowania przesyłki, w szczególności otrzymanej z zagranicy lub adresowanej do rąk własnych kierownictwa lub innych ważnych osób przebywających w obiekcie, posiadającej błędy w adresowaniu, brak stempla poczty lub jego niezgodność z adresem zwrotnym, nietypowy wygląd lub wymiary

7.7 Akty wandalizmu

Akty wandalizmu w obiektach zabytkowych mogą wystąpić zarówno w czasie pokoju jak i podczas działań wojennych. Mogą mieć charakter celowy lub niezamierzony wynikający z niewiedzy, niefrasobliwości lub niedbalstwa bądź nieodpowiedzialnym zachowaniem grupy lub jednostek. Mogą też być skutkiem niewłaściwie prowadzonych prac remontowo - budowlanych, instalacyjnych lub porządkowych. Akty wandalizmu mogą też przybrać postać zanieczyszczenia wód, niszczenia urządzeń wodnych i parkowych, niszczeniu lub uszkodzeniu elementów ogrodzenia, oświetlenia i małej architektury - w połączeniu z uszkodzeniem elewacji, wybijaniu okien, wrywaniu lub wyważaniu drzwi, wymontowywaniu lub tłuczeniu detali architektonicznych i innych elementów wystroju pomieszczeń (zabrudzenie podłóg, ścian i sufitów itp.).

W razie zagrożenia aktami wandalizmu lub zaistnienia takich zdarzeń będą podjęte następujące

działania:

- zaostrenie kontroli osób przybywających i przebywających w obiektach i zamknięcie dostępu dla osób postronnych,
- zabezpieczenie miejsca zdarzenia przed osobami trzecimi nie ruszanie, nie dotykane miejsc i detali, nie sprzątanie, nie wykonywanie żadnych czynności mogących spowodować zacieranie śladów,
- zaalarmowanie Policji i innych służb porządkowych,
- ograniczenie ruchu pracowników i gości na terenie obiektu,
- udzielanie informacji i pomocy organom prowadzącym postępowanie i służbom ratowniczym, w tym w ustaleniu sprawców zdarzenia i poszukiwaniu utraconych - skradzionych przedmiotów lub elementów, między innymi poprzez udostępnianie dokumentacji opisowej i fotograficznej,
- zapobieganie rozprzestrzenianiu się (powiększaniu) zniszczeń lub uszkodzeń,
- dokumentowanie zdarzenia oraz zniszczeń i uszkodzeń, dokonanie wstępnej oceny i szacowania strat, Powiadomienie organu założycielskiego, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Wójta Gminy Łęki Szlacheckie o zdarzeniu i poniesionych stratach (na formularzu zgłoszenia strat w zabytkach) oraz ewentualnych potrzebach pomocy,
- przystąpienie do przywrócenia stanu poprzedniego zniszczonych lub uszkodzonych zabytków (prace zabezpieczające i konserwatorskie), Powrót do normalnego funkcjonowania obiektów, Wprowadzenie niezbędnych korekt (uzupełnień) do planu i systemu ochrony.

8. Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego

Zabytki nieruchome rozmieszczone na terenie Gminy Łęki Szlacheckie w razie niebezpieczeństwa wybuchu konfliktu zbrojnego będą utrzymywane w sprawności technicznej z równoczesnym ograniczeniem ich funkcji użytkowych, stosownie do decyzji organu założycielskiego w zakresie funkcjonowania instytucji w czasie wojny. Główny wysiłek kierownictwa i pracowników obiektów zabytkowych będzie nakierowany na zgromadzenie i zabezpieczenie materiałowo - techniczne prac przygotowawczych mających na celu odpowiednie zabezpieczenie, w pierwszej kolejności, najcenniejszych zabytków nieruchomych tj. obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a w szczególności najbardziej wartościowych elementów.

Wszystkie obiekty zabytkowe i obszary (parki) podlegają:

- ochronie w ramach prac przygotowawczych.
- sprawdzeniu i uzupełnieniu ewidencji i dokumentacji technicznej, budowlanej i konserwatorskiej - opisowej, rysunków technicznych i fotografii stanu aktualnego, w tym kopii kart ewidencyjnych zabytków oraz przygotowaniu ukrycia i zabezpieczenia tej dokumentacji, w ramach zabezpieczenia archiwum jednostki przed ewentualnym zniszczeniem lub kradzieżą
- przygotowaniu i zorganizowaniu określonej ilości znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej z materiałami i narzędziami do ich przymocowania oraz określeniu sił i czasu wykonania

- przygotowaniu wykonawców sprzętu i narzędzi oraz zaplanowaniu dostaw materiałów do wykonywania prac techniczno - zabezpieczających najbardziej cenne elementy wystroju architektonicznego oraz demontażu i ukrycia najbardziej zagrożonych detali
- wydzieleniu i przeszkoleniu grupy zabezpieczenia i ratownictwa zabytków nieruchomych oraz zapewnienie jej właściwego wyposażenia i gotowości powiadamiania, dowozu, zabezpieczenia itp.)
- wyborze i zaangażowaniu konsultanta (architekta, konserwatora zabytków nieruchomych) do nadzorowania prac zabezpieczających ratowniczych i ewentualnej oceny strat
- prowadzeniu monitoringu zagrożeń we współdziałaniu z organami obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego i w oparciu o komunikaty i sygnały ostrzegawcze krajowego i lokalnego systemu ostrzegania
- przeszkoleniu obsad obiektów z zakresu znajomości sygnałów alarmowych i sposobu postępowania (procedur) na wypadek zagrożeń wynikających z sytuacji militarnej i przewidywanych działań zbrojnych w rejonie gminy
- zorganizowaniu i przygotowaniu do uruchomienia systemu wzmocnionej obserwacji, kontroli dostępu i ochrony obiektów oraz obszarów na wypadek zagrożenia wojennego i terrorystycznego.

9. Ochrona zabytków w okresie w czasie podwyższonej gotowości.

W okresie narastania zagrożenia państwa będą podjęte następujące działania:

- Zamknięcie dostępu na teren zabytków nieruchomych i obszarów
- uruchomienie systemu wzmocnionej obserwacji obiektów i ochrony polegającej na zorganizowaniu stałego dyżuru składającego się z pracowników poszczególnych obiektów (jeśli są takie obsady)
- wykonanie przewidzianych prac inżynieryjno - budowlanych w zabytkowych obiektach (obudowa, osłona, demontaż i ukrycie elementów) jeśli obiekty wymagają takich prac
- Umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej na dachach obiektów zabytkowych
- Przygotowanie budynków do zaciemniania, uruchamiania awaryjnego zasilania energetycznego i oświetlenia zastępczego - jeśli istnieją takie możliwości

- zmagazynowanie i utrzymanie w stałej gotowości sprzętu technicznego i transportowego, materiałów (budowlanych, izolacyjnych itp.), narzędzi i urządzeń oraz środków podręcznych do prac ratowniczych i ochrony osobistej personelu obiektów
- zgromadzenie niezbędnych zasobów zapasów wody, żywności, środków opatrunkowych i dezynfekcyjnych, środków czystości itp.
- sprawdzenie systemu łączności, alarmowania i powiadamiania pracowników i specjalistycznych służb ratowniczych
- prowadzenie stałego monitoringu zagrożeń i podejmowanie stosownych działań w zależności od sytuacji
- Zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia osobom wyznaczonym do stałego dyżuru, ochrony oraz grupy zabezpieczenia i ratownictwa zabytków (jeśli taka będzie powołana)
- W razie wystąpienia nagłego zagrożenia wojennego i braku czasu na wykonanie wszystkich przewidywanych prac zabezpieczających obiekty zabytkowe - w pierwszej kolejności zostaną wykonane oznakowanie obiektów zabytkowych znakami rozpoznawczymi Konwencji Haskiej
- Czas wykonania oznakowania od 5 do 7 dni.

10. Zadania w czasie działań wojennych

1. Śledzenie sytuacji militarnej na podstawie komunikatów ze środków masowego przekazu, informacji od organów administracji wyższego szczebla, oraz przekazywanie stosownych informacji właścicielom, użytkownikom i administratorom oraz innym podmiotom uczestniczącym w procesie ochrony zabytków.
2. Stosowanie się do ogłoszonych alarmów i komunikatów oraz niezwłoczne zapoznanie z nimi obsad obiektów oraz innym osobom przebywającym w tym czasie w obiektach zabytkowych.
3. Zaciemnienie budynków i uruchomienie systemów awaryjnego zasilania i oświetlenia jeśli takie istnieją.
4. Zamknięcie wjazdów i wejść oraz zapewnienie pełnej kontroli wstępu do obiektów zabytkowych.
5. Prowadzenie prac ratowniczych i doraźnych zabezpieczeń w razie zniszczeń lub uszkodzeń.
6. Powiadomienie w razie potrzeby specjalistycznych sił ratowniczych i ratownictwa medycznego - udzielanie im informacji i pomocy w czasie trwania akcji ratowniczych.
7. Dokonywanie oceny, szacowanie i dokumentowanie strat powstałych uszkodzeń i zniszczeń.

8. Przekazywanie informacji o stratach i ewentualnych potrzebach pomocy do organu założycielskiego i Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

11. Logistyczne zabezpieczenie działań ochrony zabytków.

Ochrona zabytków w wypadku konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej w okresie podwyższenia gotowości obejmuje min. przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji Haskiej. Siły i środki techniczne potrzebne do wykonania i rozmieszczenia znaków Konwencji Haskiej, demontażu i ukrycia najcenniejszych detali i elementów wyposażenia zabytków, a także wykonania innych niezbędnych prac zabezpieczających zabytki i wspomaganie profesjonalnych sił ratowniczych będą organizowane:

- na bazie formacji OC np. drużyny ratownictwa ogólnego tworzonej na bazie Formacji Obrony Cywilnej,
- posiadanych przez Urząd środków transportowych i Ochotniczych Straży Pożarnych oraz bazie osób wyznaczonych przez właścicieli, administratorów i użytkowników zabytków, a także wolontariuszy.
- za realizację tego przedsięwzięcia odpowiada (inspektor d/s. Obrony Cywilnej w Urzędzie Gminy. Fundusze pochodzą będą z budżetu Gminy Łęki Szlacheckie i jednostek posiadających zabytki przewidziane do ochrony.

W przypadku zaistnienia całodobowego działania przy ochronie zabytków zostanie zabezpieczona przez Urząd Gminy Łęki Szlacheckie baza noclegowa i wyżywienie dla uczestników działań zabezpieczających i ratowniczych. Przewiduje się umieszczenie uczestników działań zabezpieczających i ratowniczych w Szkole Podstawowej w Łękach Szlacheckich, a w razie potrzeby zorganizowanie zastępczych miejsc noclegowych w oparciu o łóżka polowe, koce, śpiwory i materace będące na stanie Zespołu (o ile takowe posiada). Wyżywienie organizowane będzie na bazie stołówki szkolnej.

12. Wnioski z analizy rozmieszczenia i zagrożenia zabytków oraz sposoby ich ochrony

Z analizy rozmieszczenia nieruchomości i ruchomych zabytków wynika, że rozmieszczone są one na całym obszarze Gminy Łęki Szlacheckie.

Sposoby ochrony zabytków nieruchomości to:

- prowadzenie ewidencji zabytków w formie kart adresowych przez Wójta Gminy Łęki

Szlacheckie,

- oznakowanie zabytkowych obiektów znakami „Konwencji Haskiej”,
- uwzględnienie ochrony zabytków w planie zagospodarowania przestrzennego.

Sposoby ochrony zabytków nieruchomych i ruchomych to:

- prowadzenie ewidencji zabytków w formie kart adresowych przez Wójta Gminy Łęki Szlacheckie
- demontaż i ukrycie najcenniejszych detali architektonicznych i elementów wyposażenia oraz zabezpieczenie ich w drewnianych skrzyniach,
- przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokołem o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 1957 r. Nr 46, poz. 212),
- zgromadzenie i utrzymywanie w gotowości urządzeń, sprzętu, narzędzi, opakowań, materiałów niezbędnych do wykonania prac zabezpieczających i działań ratowniczych;
- zorganizowanie systemu monitorowania zagrożeń, alarmowania i powiadamiania;
- wyznaczenie i przygotowanie zespołów ludzkich do prac zabezpieczających i działań ochronnych.

Sposoby ochrony zabytków ruchomych to:

- na miejscu tj. schrony, piwnice, ukrycia,
- przez rozśrodkowanie,
- poprzez ich ewakuację,

13. Organizacja łączności i alarmowania

Urząd Gminy Łęki Szlacheckie
Łęki Szlacheckie 13D
97-352 Łęki Szlacheckie
44/787 53 25

Pogotowie Energetyczne
ul. Narutowicza 35
97-300 Piotrków Tryb.
991

Starostwo Powiatowe
Ul. Dąbrowskiego 7
97-300 Piotrków Tryb.
44/7328800

Pogotowie Gazowe
ul. Krakowskie Przedmieście 112
97-300 Piotrków Tryb.
992

Łódzki Urząd Wojewódzki
Ul. Piotrkowska 104
90-926 Łódź
42/6641000

Pogotowie Ratunkowe
ul. Wolborska 76
97-300 Piotrków Tryb.
999

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
Ul. Piotrkowska 99
90-425 Łódź
42/6380721

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Generalny Konserwator Zabytków
Ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
22/42101100

Gminny Zespół Reagowania
Kryzysowego
e-mail: sekretariat@lekiszlacheckie.pl

Państwowa Straż Pożarna
Ul. Jagiellońska 11
97-300 Piotrków Tryb.
44/4473919

Komisariat Policji
Ul. Szkolna 3
97-350 Gorzkowice
44/6818007

14. Załączniki

ZESTAWIENIE PRAC DOKUMENTACYJNYCH I KONSERWATORSKO-ZABEZPIECZAJĄCYCH W RAZIE WYSTĄPIENIA STRAT I SZKÓD W ZABYTKACH

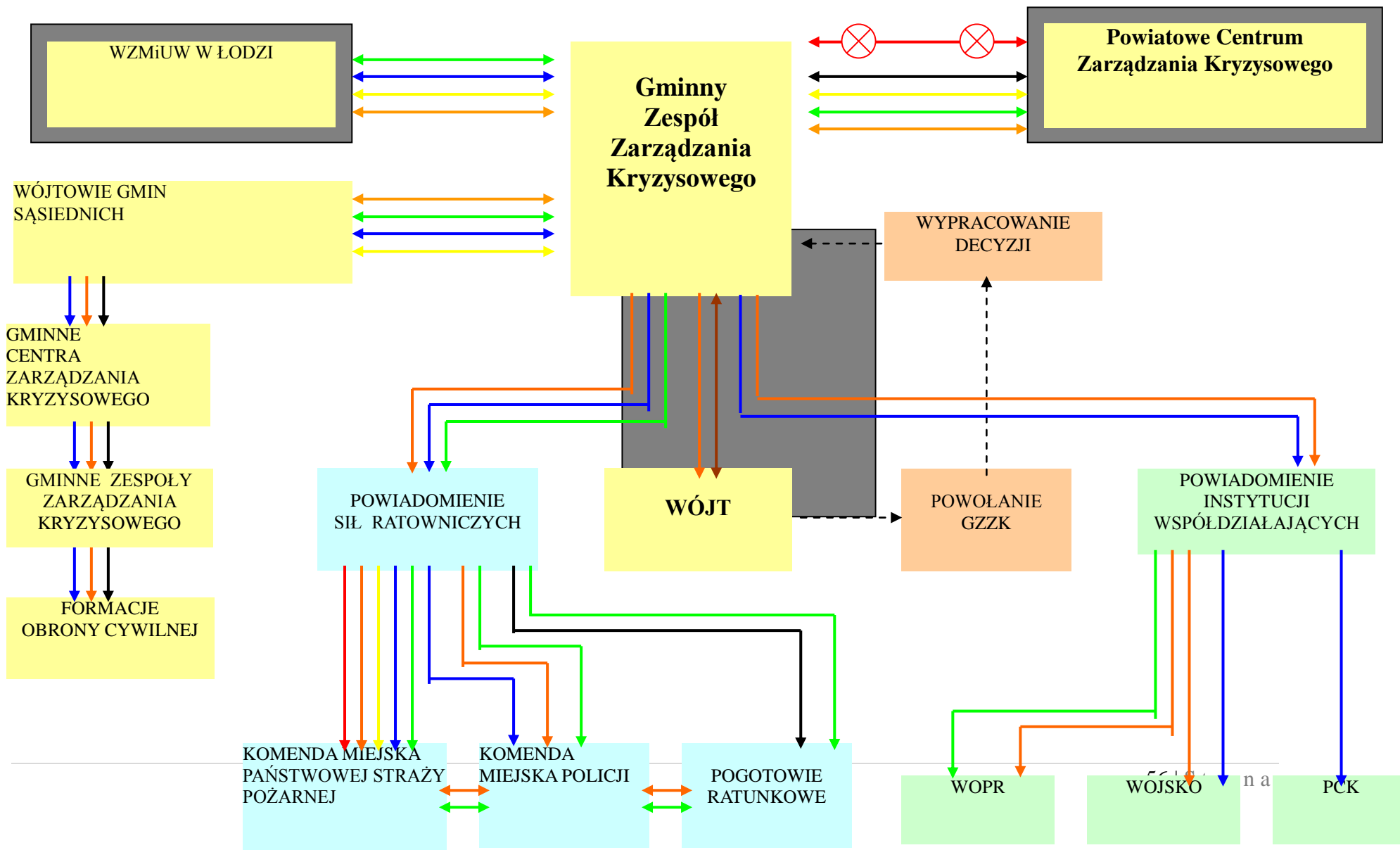
14.1 Formularz strat w zabytkach

Lp.	Miejscowość (adres, gmina)	Obiekt, nr wpisu do rejstru zabytków (ewidencji) lub inwentarza muzealiów	Funkcja	Właściciel, zarządca, użytkownik	Rodzaj, zwięzły opis i przyczyna strat	Wartość strat i przewidywane źródła finansowania ich usunięcia	Adnotacje o weryfikacji strat na miejscu przez organ ochrony zabytków	Wykonane prace ratowniczo- zabezpieczające i konserwatorskie, organ prowadzący ewentualne postępowanie wyjaśniające
1	2	3	4	5	6	7	8	9

14.2 Arkusz aktualizacji

Lp.	Zakres zmian	Podstawa dokonania zmiany	Osoba aktualizująca		Data
			imię, nazwisko	podpis	
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					

14.3 Tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków - obieg informacji

Schemat obiegu informacji:

→ - drogi przesyłu danych

- baza danych

- przetwarzanie danych

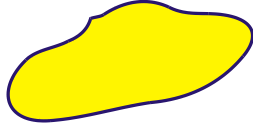

- sposób kodowania – według normy ATP-45 B

Sposób przesyłania informacji:

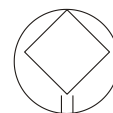
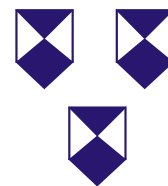
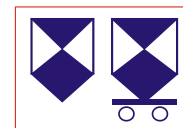
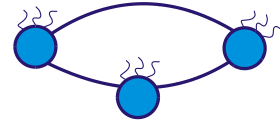
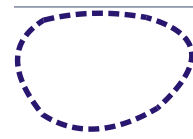
- **informacja przekazywana przez radiotelefon**
- **informacja przekazywana przez telefon stacjonarny**
- **informacja przekazywana przez telefon komórkowy**
- **informacja przekazywana fax-em**
- **informacja przekazywana drogą elektroniczną**
- **informacja przekazywana ustnie**
- **informacja przekazywana pisemnie**

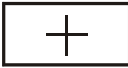

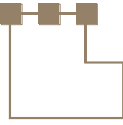

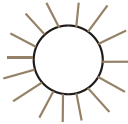

14.4 Wybrane załączniki do Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212 poz. 2153).

ZNAKI UMOWNE

OPIS ZNAKU	SYMBOL ZNAKU
1	2
STANOWISKO KRAJOWE KIEROWANIA OCHRONĄ ZABYTKÓW (znak ze skrótem "MK" - stanowisko kierowania ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego)	
STANOWISKO WOJEWÓDZKIE KIEROWANIA OCHRONĄ ZABYTKÓW (znak ze skrótem "WKZ" - stanowisko kierowania wojewódzkiego konserwatora zabytków)	
TRASA EWAKUACJI (KOLUMNY)	
REJON (STREFA) SKAŻEŃ	
PRZEWIDYWANE UDERZENIA LOTNICTWA PRZECIWNKA	
ŚRODKI TRANSPORTU (znak ze skrótem "Z" - zabytki)	
TRANSPORT KOLEJOWY Z ZABYTKAMI	

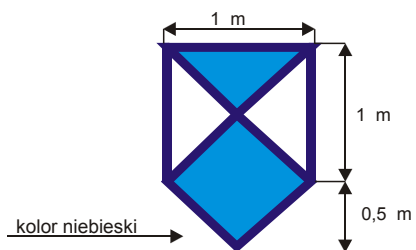
REJON ZALEWÓW I ZATOPIEŃ
POŻAR PRZESTRZENNY
ZABYTKI NIERUCHOME PODLEGAJĄCE OCHRONIE
ZABYTKI RUCHOME PODLEGAJĄCE OCHRONIE
REJON ROZŚRODKOWANIA ZABYTEKÓW RUCHOMYCH
DOBRA KULTURY PODLEGAJĄCE OCHRONIE SPECJALNEJ
DOBRA KULTURY WPISANE NA "LISTĘ ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA KULTURALNEGO I PRZYRODNICZEGO UNESCO"
KOŚCIÓŁ
KLASZTOR
CERKIEW

SYNAGOGA	
ZABYTKOWA KAPLICZKA	
CMENTARZ (WOJSKOWY, WOJENNY)	
ZAMEK	
RUINY	
ZABYTEK ARCHITEKTONICZNY (PALAC, DWOREK, DOM ZABYTKOWY)	
ZABYTEK BUDOWNICTWA LUDOWEGO	
ZABYTEK TECHNIKI	
GRODZISKO	
PARK NARODOWY	

PARK ZABYTKOWY	
INNE ZABYTKI	
POMNIK	
MIEJSCE MARTYROLOGII	
POLE BITWY	
PARK KRAJOBRAZOWY	
SCHRON NA UKRYCIE ZABYTKÓW RUCHOMYCH	
INSTYTUCJE KULTURY: - T - teatr - B - biblioteka, - M -muzeum, - A - archiwum, - G - galeria	
OBIEKT DZIEDZICTWA NARODOWEGO * NARODOWY	

OZNAKOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH ZNAKIEM ROZPOZNAWCZYM KONWENCJI HASKIEJ

WZÓR

KARTA TOŻSAMOŚCI

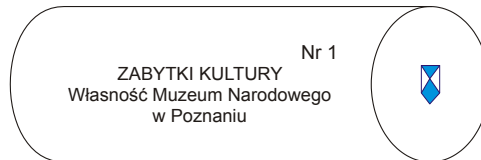
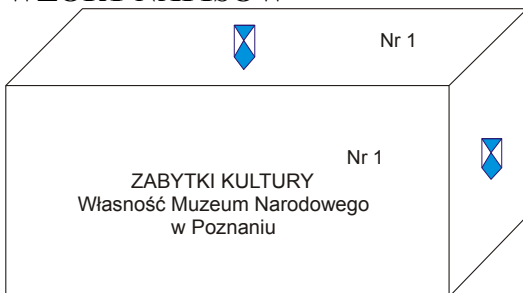
dla personelu przydzielonego do ochrony zabytków
(strona frontowa)

Nazwisko	
Imiona	
Data urodzenia	
Tytuł lub stopień	
Stanowisko	
Jest posiadaczem niniejszej karty tożsamości na podstawie Konwencji haskiej z dn. 14 maja 1954 r. o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego.	
Data wystawienia	Numer karty .....

(na odwrocie)

(Fotografia posiadacza)		
Podpis lub odciski palców albo jedno i drugie		
(Pieczęć sucha władzy wystawiającej kartę)		
Wzrost	Oczy	Włosy
.....	.....	.....
Inne elementy identyfikacji		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

WZORY NAPISÓW

14.5 Mapa

